

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az átmeneti idő alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Kiadásért felelős: Szilassy Zoltán, az OMGE igazgatója.
Felolvasó szerkesztő: Enday Barna.
Társzerkesztő: Konkoly Thege Sándor dr.

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Telefon: József 51-05.

Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), IX. ker., Üllői-út 25. szám.
Telefon: József 99-31, József 99-32.

Előfizetési ár negyedévre 60 korona, OMGE tagoknak negyedévre 40 korona.

TARTALOM:

Az OMGE igazgató-választmányának, ugyanis, mint a GEOSz végrehajtó-bizottságának V. rendes gyűlése

A közgazdasági szakosztály gyűlése. (A természet módosítása.)

A kenyérkérdés.

Pénz áll a házhoz.

Heim dr. Budapesten.

A keleti marhavész a multban és jelenben.

(Hutyra Ferenc dr.)

Biztosítók lóhere és lucerna vetőmagszükségletünket. (Gerhardt Guidó)

Az ösztöti és téli legeltetés káros hatása. (Biró János.)

Szeszgyártás csalamadéból és tengeriszárból.

(Beke László és Weiser István dr.)

Új rendeletek. (A szesz zár alá helyezése.)

Levélszekrény. (Féjeskaposzták szabadban való teleltetése. — Gyümölcsvermélés.)

Könyvismertetés.

Lavotta József dr. halála.

Vegyes közlemények.

Tőzsde. Kereskedelem.

órákor a káposztásmegyeri masziban. (Legcélszerűbb a Nyugati pályaudvar melletti végállomásra az 55ös számú villamossal kimenni, amelyről az újpesti városháza előtt a B jelzésű villamoskocsira kell átszállni. Ennek a majortól néhány lépésnyire van a megállója. A Nyugati pályaudvartól 3 órákor legkésőbb el kell indulni.)

Este 8 órákor a bizottság tagjai együtt vacsoráznak Mitrovác A. vendéglőjében (a Dohány-u. és Sip-u. sarkán, a Rákóczi-ut elejétől néhány lépésnyire. Étkezés étlap szerint).

Vendégeket szívesen látunk.

Budapest, 1920. november 17.

Inkey Pál báró s. k.,
bizottsági elnök.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
lőtenyésztési bizottságának

f. évi december hó 4-én (szombaton) d. u. 5 órákor, az OMGE székházának tanácstermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz., I. em.) megtartandó gyűlésére.

Tárgy:

Jeszenszky Károly báró min. tanácsos előadása az állami lőtenyésztés állapotáról és időszerű kérdéseiről.

Vendégeket szívesen látunk!

Budapest, 1920. november hó 23-án.

Andrássy Sándor gróf s. k.,
bizottsági elnök.

Az OMGE igazgató-választmányának, ugyanis, mint a GEOSz végrehajtó-bizottságának V. rendes gyűlése.

(1920. november 17-én d. e. 10 órákor.)

Jelen voltak Somssich László gróf elnök elnöklété alatt Andrássy Sándor gróf, Bernáth Béla, Bernáth István dr., Csóor Lajos, Darányi Ignác dr., Dégenfeld Ottó gróf, Dégen Árpád dr., Döry Hugó, Drucker Jenő dr., Eber Ernő dr., Elek Ernő, Guörög Endre, Hutyra Ferenc dr., Jeszenszky Pál, Makkó Pál, Nick Béla, Szabó József dr., Szomjas Lajos, Tóth Jenő dr., Weiser István dr., Zaleski Jenő, Zichy Rafael gróf igazgató-választmányi, illetve végrehajtóbizottsági tagok; a tisztviselőkar részéről Szilassy Zoltán igazgató, Durányi Gyula dr. ügyész,

Buday Barna igazgatóhelyettes, Krollyy Hugó ipari szakelőadó, Mutschenbacher Emil dr. főtitkár, Fabricius Endre szövetségi titkár, Konkoly Thege Sándor dr. titkár, Rothmeyer Imre és Rege Károly dr. s. titkárok, Léng József könyvelő és Mike János irodaiszt.

Távolmaradásukat kimentették: Miklós Ödön, Prókovics József és Székács Klemér alelnökök, továbbá Almásy Imre gróf, Folkusházy Lajos, Hajdu István, Kuszler Henrik, Liptay Jenő, Mádai Izidor és Ollók Iván.

Elnök megnyitván a gyűlést, a múlt választmányi gyűlésnek az ügyvezető főtitkár bemutatatta jegyzőkönyvét felolvasottnak és hitelesítettnek jelenti ki, a mai gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére pedig Hutyra Ferenc dr. és Szomjas Lajos ig. vál. tagokat kéri fel.

A keleti marhavész veszedelme.

Hutyra Ferenc dr. napirend előtt felhívja a figyelmet arra a rendkívüli nagy veszedelmre, amely állattenyésztésünket és közvetve egész mezőgazdaságunkat fenyegeti. Egészen megbízható hírek érkeztek ugyanis arról, hogy a keleti marhavész Lengyelországban fellépett és a lengyel kormány képtelen a betegséget ottjában feltartóztatni. Határozottan nem tudjuk, hogy ezidőszent milyen területen terjedt el a vész, tény azonban, hogy erős terjedésben van nyugat és dél felé. Mivel pedig a lengyel közigazgatás megfelelően nem működik, arra kell számítanunk, hogy a betegséget rövidesen Galiciába hurcolják be, amelytől már csak egy keskeny földcsík választja el Magyarországot. Lengyelországban azokon a helyeken, ahol a járvány befészkelődött, az állatoknak 80-90%-a pusztult el. Az is ismert tény, hogy a vész különösen szűz területeken úti fel rendszerint fejét és okoz rémes pusztítást. Másfelől azt is tekintetbe kell vennünk, hogy országunk állatállománya nagyjából nyugati fajtaállományból áll és éppen ezeknél fordulnak elő óriási elhullások.

Az utolsó évtizedek alatt nem fenyegette az országot ilyen veszedelem, ezért mindent el kell követni, hogy a vész határaitól távolítsuk. Amennyiben azonban az mégis behurcoltatnék, minden lehető el kell követni, a vész helyhez kötése és elfojtása érdekében. A védekezésnek egyedüli biztos módja a feltétlen határzárlat, bár ez a mai viszonyok között, amikor természetes határaink nincsenek, meglehetősen nagy nehézséggel jár. Jelentékeny akadály ezen a téren az is, hogy az állatcsempészes határainkon nagy mértékben folyik, aminek megállítására szintén mindent meg kell tenni. Nagy nehézséget okoz a törvény amaz intézkedése is, hogy ott, ahol a marhavész fellépett, az összes veszelyletett állatokat állami kártalanítás mellett ki kell irtani. A mai állatárak mellett ugyanis nehezebb képzelhető el, hogy az állam megfelelő kártalanítást tudna adni.

A helyzet tehát mindenképpen aggodalmat kelt, éppen ezért úgy gondolja, hogy az első feladat a gazdaközösséget tájékoztatni a fenyegető veszedelméről, ha az e pillanatban még nem is imminens. Néhány nap előtt már foglalkozott ezzel a kérdéssel az Országos Allatgyógyászati Tanács, amely szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy a gazdaközösséget kellően tájékoztatni kell, másrészt fel kell szőlítani a kormányt arra, hogy idejében készüljön fel a védelem megfelelő megszervezésére, hogy ha a veszedelem imminenssé válik, azonnal akcióba

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEI

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

tejgazdasági bizottságának

f. évi december 2-ikán, esütörtökön d. e. 10 órákor az egyesület székháza tanácstermében (IX., Köztelek-utca 8. sz. I. em.) megtartandó gyűlésére.

Tárgyak:

1. Elnöki bejelentés a tejforgalom szabaddá tétele ügyében folytatott tárgyalásokról.

2. Abraktakarmányok biztosítása a tehenészetek számára.

3. A tejgazdasági szakoktatás időszerű kérdései. (Előadó: Sidlovits Lajos, a sárvari tejgazdasági szakiskola igazgatója.)

A bizottság gyűlése alkalmával bemutatásra kerül Dusing Miksának, a közlelmzési minisztérium tejosztálya vezetőjének érdekes és tanulságos térképe, amely Budapest tejellátásának forrásairól szemléltető módon nyújt felvilágosítást.

Délután a bizottság tagjai Káposztásmegyerre rándulnak ki Károlyi László gróf uradalma ottani tejgazdaságának megtekintésére. Találkozó 1/24

Parádés és közönséges gazdasági LŐSZERSZÁMOK, KÖTÉLÁRUK, istráng, kötő-fék, marhakötél, rudallókötelek, továbbá kész vasalt GAZDASÁGI IGÁSKOCSIK

beszerezhetők a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete áruosztálya útján, Budapest, V., Alkotmány-u. 29.

tudjon lépni. A maga részéről figyelmébe ajánlja a gazda-közönségnek, hogy ismeretlen helyeken, ismeretlen egyénektől állatokkal egyáltalán ne szerezzen be.

Ezek előrebocsátása után javasolja, hogy hívja fel az egyesület sűrűs felirathat a kormány figyelmét erre a veszedelemre s annak megállítására végeztetve szigorú határozattal elrendelésére, az állatsempészés hatékony megakadályozására és a védelem megszervezésére nézve legyen a kormányknak előterjesztés.

Előnk köszönetet mond **Hulyra Ferenc dr.**-nak fejtegetéséért és kimondja határozatként, hogy az egyesület az előterjesztés értelmében sűrűsben eljár.

Tagsági ügyek.

Mutschenbacher Emil dr. ügy. főtitkár az egyesületi tanács nevében javasolja a következő tagoknak az egyesület tagjai sorába való felvételét:

Alapító tagok: nagybányai Horthy Gyula 600— K. ás alapítvánnyal.

Évdijas tagok: Antal Dezső, Bíró Imre dr., Csépany Imre, Fáy László, Faragó István, Fischer György, Fülöp Armin, Fülöp Sándor, Gneses József, Hochrein József dr., Horváth Károly, Jakobsz Tivadar, Jankovich Béla Endre gróf buszaki, gardonyi és vittai gazdasági, Jessina Ferenc, Jeszenszky Károly báró, Kovrig János, Kustár Ferenc, Nyári Kálmán, Pál József, Schreiber Viktor Rudolf, Simon Pál, Suly Endre, Gavosdai Sváb Sándor, Ifj. Tairinger Vilmos, Udvardy Jenő dr., Varga István, Veréb József, Zsoldos Géza, továbbá Bükkszentkereszt, Dány, Dunaföldvár, Dunsók, Foktő, Jászfelsőszentgyörgy, Jászfényvár, Mindszent, Simontornya, Tolna községek és Szentendré és Vác r. t. városok.

Az igazgató-választmány a tanács által felvételre ajánlott jelentkezőket a tagok sorába felveszi.

Ügyvezető főtitkár jelenti továbbá, hogy a legutóbbi választmányi gyűlés óta elhaltak a tagok sorából: Bernáth Félix, Farkas Imre, Hirsch Albert dr., Janssen Ernő, Kajtar Sándor, Kassel Zsigmond, Kovács Zsigmond, Mandel Mór, Weisz Manó.

Az igazgató-választmány részvétének jegyzőkönyvébe iktatása mellett törli az elhunytakat a tagok sorából.

Tagsági kötelezettségük lejártával kilépnek: Jeszenszky Béla Endre báró, Kanitz Gyula dr., Schaffer Nándor.

Törölendők az évdijas tagok sorából: Horthy Gyula (alapító lett), Kálisindikátus (feloszlott). Ennek tudomásul vétele után előadta megállapítja, hogy az egyesület taglétszáma 440 alapító és 7397 évdijas, összesen 7837 tag.

Az egyesületi tanács előterjesztései:

a) **Évi jelentés.** **Szilassy Zoltán** igazgató előterjeszti az egyesület 1919—20. évi működéséről szóló jelentést azzal, hogy azt az igazgató-választmány a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti. A mai viszonyok között el kellett tekinteni attól, hogy a jelentést az egyesület minden tagnak megküldje, a jelentkezőknek azonban kivánságra a postaköltség megtérítése ellenében eljuttatja.

b) **Alapszabálymódosítás.** **Igazgató** a tanács előterjesztése alapján javasolja, hogy az igazgató-választmány az alapszabályok 5. §-ában megállapított tagsági díjakat emelje fel és ennek megfelelően az alapszabály vonatkozó pontjait módosítsa. Eszerint a jelenlegi 60 K. évi tagsági díj évi 100 K.-ra, az alapítványok 500-ról 2000 K.-ra, az örökéletű díja pedig 4000 K.-ra, a beiratási díj pedig 20 K.-ról 30 K.-ra emeltesse fel. A felemelt évdijak a jövő év január elsejétől mindenki által fizetendő, míg az alapítványi díjak felemelése csak az újonnan belépőt alapítványokra érvényes. **Zaleski Jenő** nek az alapítványi díjak felemelése esetén aggályai vannak aziránt, nem lesz-e ez visszariasztó az új alapító tagok belépésére. **Igazgató** felvilágosításképpen megjegyzi, hogy az egyesület vezetőségét is az az intenció vezeti, hogy minél több alapító tag lépjen be az egyesületbe. Az alapító díj a javasolt új tagsági díjakhoz viszonyítva 2000 koronánál nem lehet kevesebb. Az örök alapítóknál pedig, akiknek jogai és kötelezettségei átszállanak jogutódjaikra is, méltányos, hogy az örökéletű díjak a javasolt mértékben emeltessek fel, ami különben megfelel annak a régi helyzetnek is, hogy az örökéletű alapítvány az alapítványok kétszeresét tette ki. Kéri az eredeti javaslat elfogadását. Az igazgató-választmány az igazgató előterjesztéséhez hozzájárult.

c) **Az idei közgyűlés megtartása.** **Igazgató** bejelenti, hogy az egyesület közgyűlést december 8-án tervezte megtartani. Időközben megjelent a kormányknak az egyesület működésének korlátozására vonatkozó rendelete, mely az OMGE közgyűlésére is vonatkozik. Az egyesület vezetősége a közgyűlés megtartatása érdekében érintkezésbe lépett a belügyminisztériummal, amely azonban a kérdésben még nem döntött. Kéri az igazgató-választmány felhatalmazását arra nézve, hogy amennyiben a döntés idejében megtörténne, a közgyűlésnek december 8-ára való összehívása iránt intézkedhesse, ellenkező esetben a közgyűlésnek januárban való megtartásáról történik gondoskodás. A közgyűlés tárgysorozatán a szokásos adminisztratív természetű tárgyakon kívül az alapszabálymódosítás, továbbá az az emlékirat szerepel, amelyet **Bernát István dr.** fog néhai **Kvassay Jenő** emlékeztetése elmondani.

d) **Személyi ügyek.** **Igazgató** bejelenti, hogy **Rusztler Károly** főkönyvelő állását hat hónapra felmondta, mert anyagilag kedvezőbb és a jövő kilátásait illetően biztatóbb alkalmaztatásba jutott. Kéri a bejelentés tudomásul vételét azzal, hogy az igazgató-választmány a főkönyvelői állásától mentse fel és a felmondási hat hónapra fletékes járandóságait utalja ki. A tanács nevében javasolja továbbá, hogy **Rusztler Károlynak**, aki közel két évtizeden át igen eredményes, szorgalmas és lelkiismeretes működést fejtett ki az egyesület érdekében, munkásságáért az igazgató-választmány fejezze ki elismerését. Javasolja továbbá, hogy **Rusztler Károly** továbbra is az egyesület nyugdíjintézetének kötelékében maradjon azzal, hogy a járulékokat végleges kilépése után teljes összegében maga köteles viselni.

Ezenkívül javaslatba hozza, hogy **Szabó Ferenc** volt egyesületi tisztviselőnek kérelmére, aki eddig havi 63 korona 30 fillér nyugdíjait élvezte, az 1921. évre egyelőre egy évre az igazgató-választmány évi 1200 korona kegydíjat engedélyezzen egyenlő havi részletekben.

e) **A képviselőkről és kiküldetésekről.** **Mutschenbacher Emil dr.** főtitkár előterjesztette jelentés tudomásul szolgát.

f) **Mezőgazdák Szövetkezetének adománya.** **Igazgató** bejelenti, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte ez évi üzleti eredményeiből 200,000 koronát adományozott üzletészen az OMGE-nak azzal a kívánsággal, hogy az adomány lehetetlen a tisztviselő- és szolgazemélyzet nyugdíjalapját gyarapítsa. A tanács nevében javasolja, hogy az igazgató-választmány a szövetkezetnek és különösen vezérigazgatójának, **Jeszenszky Pálnak**, nagybecsű adományáért hálás köszönetét fejezze ki. A nyugdíjintézet most már abban a helyzetben van, hogy a tisztviselők és a szolgazemélyzet nyugdíjigóságára 40 évről 35 évre szállítható le s hogy a tisztviselők és a szolgazemélyzet nyugdíja a fizetések legutóbb felemelt mértékének megfelelően állapítható meg. Vannak azonban az egyesületnek olyan tisztviselői, akik az egyesület kötelékéből régebben váltak ki, nyugdíjuk azonban a régi fizetésnek megfelelően állapított meg. Ezekre nézve méltányos, hogy most, a nyugdíjintézet gyarapodása után, szintén a felemelt fizetéseknek megfelelő nyugdíjigény állapítható meg. Ezek szerint javaslatba hozza, hogy **Jeszenszky Pál** nyugdíjigénye 9000 koronáról 15,000 koronára, **Krolopp Hugó** 10,200 koronáról 15,600 koronára, **Reichenbach Béla** pedig 5200 koronáról 11,200 koronára emeltesse fel.

g) **Kilépő igazgató-választmányi tagok bejelentése.** **Ügyvezető főtitkár** az alapszabályok értelmében előterjeszti az igazgató-választmányból kilépő tagok névsorát. Egyben bejelenti, hogy **Pukovich József** arravaló hivatkozással, hogy megszállott területen lakik és így az egyesülettel érintkezni nem tud, az alelnöki állásról lemond. A lemondás az alelnöki állás betöltése iránt való intézkedés végett a közgyűlés elé terjesztendő.

Az igazgató-választmány a bejelentést tudomásul veszi, sajnálatát fejezi ki **Pukovich József** távozása miatt s neki eddigi működéséért köszönetet mond.

h) **Adományok.** **Ügyvezető főtitkár** bejelentése alapján tudomásul szolgát, hogy a tanács néhai **Kvassay Jenő** volt tisztviselő tag és a **Köztelek** lap egyik alapítója emlékére alkotandó emlékmű költségére 5000 K.-t szavazott meg. Több, nem mezőgazdasági vonatkozású adományt kéré megkeresésnek az igazgató-választmány fetezet hiányában helyet nem ad.

Tudomásul veszi továbbá az igazgató-választmány, hogy a földművelésügyi miniszter az Orsz. Törzskönyvelő bizottság részére a rendes évi államegélyt kiutalta, továbbá, hogy a néhai **Galgóczy Károly** volt tisztviselő tag emlékére elmondandó beszéd megtartása elhalasztatik.

i) **Bernát István írói jubileumának megünneplése.** **Igazgató** előterjeszti, hogy a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége mozgalom indított Bernát István 40 éves írói jubileumának méltó megünneplésére. Az ünnepség egy része a M. Szövetkezetek Szövetségének diszközgyűlése lesz, amelyen a tanács javaslata szerint az elnökségen és tisztikaron kívül a jelentkező igazgató-választmányi tagok is résztvonnak. A mozgalom másik része maradó emléket kíván állítani **Bernát** szövetkezeti írói működésének egy, az egyetemi közgazdaságtudományi kar keretében, azzal a rendeltetéssel létesítendő alap által, hogy annak kamataiból a szövetkezeti téren magukat tovább képezni óhajtó ifjak ösztöndíjban részesüljenek. Az alapítványt azok az alfrustra intézmények, amelyek megalkotásában **Bernát**-nak országrésze volt, már össze is hozták, ugy gondolja azonban az igazgató, hogy az OMGE, amelynek működésében is 30 év óta igen tevékeny részt vett, az adományozók sorából ki nem maradhat. Javasolja ezért a tanács nevében, hogy az OMGE a maga részéről 10 ezer K.-val járuljon az alapítványhoz.

j) **Országos Üzemi Intézet.** **Igazgató** bejelenti, hogy a földművelésügyi miniszter az Országos Üzemi Intézet szervezeti és szabályzatát jóváhagyta, az Intézet dologi költiségeinek fedezésére megfelelő költséget utalványozott s igazgatójának **Károly Rezső** min. tanácsost nevezte ki. Kinevezte továbbá az Üzemi Intézet intéző bizottságának elnökévé **Székes Elemért**, alelnökévé **Krolopp Hugót**, tagjaiként **Reusz Andort**, **Lélek Károlyt**, **Hájpál Istvánt**

Lukovich Aladárt, **Dóry Hugót** és **Szaj Bálintot**. Az iroda **Károly Rezső** vezetése alatt a szervező munkálatakat már be is fejezte, úgy, hogy az Intézet tényleges működését január 1-én megkezdji. Az Üzemi Intézet feladatának ismertetése után kéri jelentése tudomásul vételét azzal, hogy az Intézet ideiglenesen a „Köztelek” nyert elhelyezést.

Szövetségi ügyek.

Ezután a szövetségi ügyek tárgyalására tértek át. **Fabrics Endre** titkár bemutatja a mult gyűlés jegyzőkönyvét. A mai gyűlés jegyzőkönyvének bitelésítésére **El-ék Ernő** és **György Endre** keretnek fel.

Fabrics Endre titkár beszámolt a GEOSZ mult évi működéséről, rámutatván, hogy a szokásos évkönyv kiadásától a mai viszonyok között el kellett tekinteni. A szövetség a mult évben is közben járt a tagok sorába tartozó egyesületek érdekében, kieszközölve az adminisztratív államségeit, dohánykiosztást végzett stb. A gazdasági egyesületi titkárok vasuti jegykedvezmény érdekében való közbenjárása azonban nem járt eredménnyel. Előterjesztése alapján tudomásul veszi a végrehajtóbizottság, hogy a Győrmezei Gazdasági Egyesület által alakult Győrvidéki Földművelők Egyesületét s elnökévé **Gyapay Pált**, ügy. elnökévé **Németh Károlyt**, alelnökévé **Csikvándi Ödönt**, **Halbritter Károlyt**, **Csismadia Ferencet** és **Kály Jánost** választotta meg. Azoknak az egyesületeknek száma, amelyekkel az érintkezés ezidő szerint lehetséges, 38.

Mezőgazdasági vonatkozású kormányrendeletek.

Mutschenbacher Emil dr. előadó behatóan ismerteteli a mult végrehajtóbizottsági gyűlés óta hozott mezőgazdasági vonatkozású törvényeket és kormányintézkedéseket. A mezőgazdasági érdekképviseleti törvény végrehajtási utasításának ismertetése után részletesen foglalkozik a módosított gabonaforgalmi rendelettel. Sérelmes intézkedése a rendeletnek, hogy a 100 holdon felüli gazdáktól az árpatermés 30%-át is kivétel nélkül beköveteli, ami az idei nagyon gyenge termés mellett az állattenyésztés szempontjából igen hátrányos rendelkezés. Hasonlóan terhes intézkedést tartalmaz a rendelet a kukorica beszállítására is, de a legszigorubb az a rendelkezés, amely azt a termelőt, aki rossz termés, elemi csapások vagy román fosztogatás miatt amugy is jelentékeny károsodást szenvedett, amennyiben feleslege nincs, mm-ként külön 2000 K. váltásdíj lefizetésére kötelezi. Kéri egyébként annak tudomásul vételét, hogy a másnap tartandó közgazdasági szakosztályi gyűlés részletesen le fogja tárgyalni s egyuttal azt a kérdést is megvitatja, hogy a gabonaforgalással kapcsolatos ki-fizetési eljárás gyorsítható, esetleg olyan formában, hogy az Aruforgalmi az illető gazdáknak köztartozásuk le-rovására felhasználható elismervényt adjon. (Helyeslés.)

Szüksége merül fel annak is, hogy a közgazdasági szakosztály a külkereskedelmi forgalom szabályozásának kérdésével is foglalkozzék. A kormány e téren bizonyos könnyítéseket óhajt u. i. életbeléltetni, másfelől egy szaktanácskozomány keretében foglalkozt az rövidesen ismét foglalkozni fog a jövő kereskedelmi és vámpolitikájának alapelveivel, amelyekre nézve az érdekeltség részéről a meginduló külkereskedelmi tárgyalások küszöbén tájékoztatást kíván szerezni. A kereskedelmi érdekeltség teljes szabadságot kíván a külkereskedelmi forgalom terén. A kereskedelmi érdekeltségnek ezt az álláspontját látszólag alátámasztja az a tény, hogy a jelenlegi megszorításoknak a kivételi engedélyek körül nehézkés és bürokratikus eljárás következtében meglehetősen hátrányos hatással vannak. Ennek kiküldésére nézve különben folytak a tárgyalások, amiben a mezőgazdasági érdekeltség is készséggel támogatja a kereskedőket. Azt a követelést azonban, hogy a szabad lista kiterjesztésével kivételünk teljesen szabaddá tétessék, a maga részéről ezidőszent meg aggályosnak tartaná a mezőgazdaságának jelentékeny olyan szükséglete van, amelynek fedezésére a viszonyok között, csak behozatal révén és csak áru kivétel ellenében remélhető. Kéri a végrehajtó-bizottság jóváhagyását arra nézve, hogy a közgazdasági szakosztálynak ilyen irányban tegyen előterjesztést. (Helyeslés.)

Végül előterjeszti az előadó az elnök által a tanácsülésen szóváltott panaszokat, amelyek a volt szocializált gazdaságok felszámoltatása körül, különösen a biztosítási díja fizetése és az annak idején átvett állatok elszámolása tekintetében felmerültek. Egyébként a **Köztelek**-ben időnként közzétett kormányintézkedésekre nézve a végrehajtó-bizottság tagjainak kívánságára bővebb felvilágosítást adhat és kéri jelentésének tudomásul vételét.

Andrássy Sándor gróf a legerélyesebben tiltakozik az új gabonarendeletről szemben, amely a gazdákra elviselhetetlen terhet ró és a megszállott területeken levő magyar gazdákkal szemben bizonyára hasonló súlyos rendelkezéseket fog maga után vonni.

Matta Árpád dr. szerint a rendelet példátlanul méltánytalan. Erthetetlenül súlyos rendelkezés a váltásdíj fizetésének kötelezettsége. A rendelet a közép- és nagybirtok boldogulását lehetetlenné teszi és tulmegy e téren a közérdekből szükséges mértékben. Számadatakkal mutat rá a rendelet egyes intézkedéseinek tarthatatlanságára, majd azt javasolja, hogy az elnökség

a közgazdasági szakosztályon közbe a rendelet

Eber Ernő dr. felhívja az országgyűlési nagygyűlést a mezőgazdasági érdekekkel kapcsolatosan szűkebb körben a felvilágosított közönségben alakuljon meg független célszerű vélemény dolgozna ki, amelynek a jövőben minél eredményesebb ki.

Bernát István szerint foglalni az ellen a politikai birtok érdekeinek elhanyagolása szem előtt. Ezt a dekeknek, de magának, ből is károsnak és veszélyesnek mutat rá a közép- és nagybirtokosok épp úgy a jövőre nézve, hogy a kisgazdaságokra, arra, hogy a nemzetgyűlés memorandumban ez a tassaék. Rzután a Károly példáról mutat rá arra, veszélyeztető politikára, való felaprózását célzó ról is helyesli.

Elek Ernő a rendelet mutat arra, hogy nem szükséges a biztosításról tási hatóságok meg az a tengeri elszállítását, a iránti kötelezettségüknek csolában kéri az egyenlőség elvet a gazdasági

Elnök a következőképpen A holnap tartandó közgyűlésen tárgyalja a gyűlésben utalás történetre, amelyet a rendezőbizottság legjobb szándékával készített el a gyűlésre, de szir — katasztrófa. A szakosztály hasonlóan az egyesület tiltakozásáért rövidesen juttatja el a miniszterhez és a nemzetgyűlési bizottság az a javaslatot, amelynek a gyűlési tereteket, melynek meg az érdekeltségű fog járni a honvédelmi gazdasági alkalmazottak esetében való felmentés

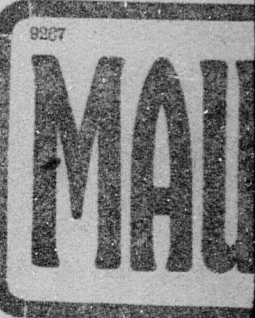
A Nemzetközi Mezőgazdasági Szövetség kapcsolatai.

Ügyvezető főtitkár utalja, amelyben arra hívja a Mezőgazdasági Intézetet. Ennek ezidőszent súlyos közgyűlési érdekei. **Miklós Ödönnek**, kiváló életrajzíró hangzó szerepe volt az Intézet működése példátlanul nagy teret, igen nagy bizonyult. Tekintettel a módott nyújtanak arra, a közgyűlési költségek a képviselőket a képviseletet a kormányt, hogy a képviselők tegye meg. A nemzetgyűlés a Népek nemzetközi munkahivatásai figyelemmel, amelyeket a helyeslést óhajta megvalósítani a nyolc órai munka. Javasolja előadó, hogy a mezőgazdaságra káros közleg.

A gazdasági érdekek védelme

Ügyvezető főtitkár a bizottságnak az OMGE, mozgalomát a menekült tisztok elhelyezése érdekében a négy testület, ho

D. PÁPAY - FELE OLTÓANYAG ÉS SZÉRUMINTÉZET R.T. VI. TERÉZKÖRUT 31. TEL. 20-19
EGERÉK, POCKOK, PATKÁNYOR irtására a legkövetesebb eljárás
„MURIMORS“ egerirtó, „RATIMORS“ patkányirtó tenyészetek alkalmazása.

a közgazdasági szakosztály állásfoglalása után sürgősen járjon közbe a rendelet megváltoztatása érdekében.

Eber Ernő dr. felhívja a figyelmet a Nyugatmagyarországi nagymérvű gabonacsempezet megakadályozására. A mezőgazdasági érdekképviseleti törvény végrehajtásával kapcsolatosan szükségesnek tartja az illetékes tényezőket arra figyelmeztetni, hassanak oda, hogy ne minden közönségen alakuljon mezőgazdasági bizottság. Ezzel összefüggésben célszerű volna, ha a GEOSZ olyan tervezetet dolgozna ki, amelynek alapján a gazdasági egyesületek a jövőben minél eredményesebb tevékenységet fejthetnének ki.

Bernát István szerint az OMGE-nek kötelessége állást foglalni az ellen a politika ellen, amely a nagy- és közép-birtok érdekeinek elhanyagolásával tisztán a kisbirtokot tartja szem előtt. Ezt a politikát nemcsak a nemzeti érdekeknek, de magának a kisbirtokosságnak szempontjából is károsnak és veszedelemesnek tartja. Amint a közelmúlt ránt zudult csapásai is annak tudhatók be, hogy a közép- és nagybirtokosság kijelentte kezéből a vezetést, épp úgy a jövőre nézve is tisztában kell lennünk azzal, hogy a hiszaduoasztlyi vezetésre szorult. Súlyt helyez arra, hogy a nemzetgyűléshez és kormányhoz intézendő memorandumban ez a szempont kellőképpen kidomborítsa. Később a Károlyi-rezsim és a szerb megszállás példájáról mutat rá arra az éppem a többtermelés érdekeit veszélyeztető politikára, amely a birtokok kivétel nélkül való felaprózását célozza. Eber javaslatát a maga részéről is helyesli.

Eber Ernő a rendelet egyes intézkedéseit bírálva, rámutat arra, hogy nem történt gondoskodás a gazdasági szükséglet biztosításáról. Hibaértesíti, hogy a közgazdasági hatóságok még azokat a termelőket is eltűnték a tengeri elszállításától, akik az adógabona beszállítására iránti kötelezettségüknek eleget tettek. A kérdéssel kapcsolatban kéri az egyesület közbejárását a behívott, nélkülözhetetlen gazdasági alkalmazottak felmentése iránt.

Elnök a következőket összegezi a vita eredményét: A holnap tartandó közgazdasági szakosztályi gyűlés részletesen tárgyalja a gabonaforgalmi rendeletet. Az előterjesztésben utalás történik arra a gazdasági veszedelemre, amelyet a rendelet tartalmaz. A nagy- és közép-birtokosok legjobb szándékuk mellett sem képesek kötelezettségüknek eleget tenni, úgy, hogy gazdasági — nemcsak list, de zsr — katasztrófa is fenyegeti az országot. A szakosztály hasonló állásfoglalása esetén az elnökség az egyesület tiltakozását tartalmazó memorandumot rövidebben juttatja el a miniszterelnökhöz, a közlelmzési miniszterhez és a nemzetgyűléshez. Elfogadja a végrehajtó-bizottság azt a javaslatot, hogy a GEOSZ a gazdasági egyesületek intenzív működésére nézve dolgozzon ki tervezetét, melynek megvalósítására a központba hívja meg az érdekelteket. Végül az OMGE közben fog járni a honvédelmi miniszternél a nélkülözhetetlen gazdasági alkalmazottaknak egyes kivételeken indokolt esetekben való felmentése érdekében.

A Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetrel való kapcsolat újrafelvétele.

Ügyvezető főtitkár utal a Svájci Gazdaszövetség átiratára, amelyben arra hív fel, hogy a Római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetrel a kapcsolatot újra vegyék fel. Ennek ezidőszent sulyos akadálya az, hogy az alapszabályok szerint évi 40 ezer frankkal kellene hozzájárulniuk az Intézet költségeihez. Rámutat az előadó arra, hogy a háboru előtti években a magyar állam képviselőjének, Miklós Odónnek, kiváló és reprezentáló egyéniségénél fogva hangadó szerepe volt az intézet állandó bizottságában, az Intézet működése pedig kivált a nemzetközi hírszolgálat kiépítése terén, igen eredményesnek és közérdekűnek bizonyult. Tekintettel arra, hogy az alapszabályok módot nyújtanak arra, hogy évi 2500 frank hozzájárulási költéssel a képviselőlet feljuttassuk, felkérődnék tartja a kormányt, hogy ebben az irányban a szükséges lépéseket tegye meg. A másik átiratában a Svájci Gazdaszövetség a Népek Szövetsége Genfben szervezett nemzetközi munkahivatalának arra a ferveire hívja fel a figyelmet, amelylyel a munkaidő nemzetközi szabályozását óhajtja megvalósítani s így a mezőgazdaságban is a nyolc órai munkaidő kötelezővé tételét tervezi. Javasolja előadó, hogy a GEOSZ e terv ellen, mint amely a mezőgazdaságra káros és arony is kivihetetlen, tiltakozzon.

A gazdasági érdekképviseleti testületek értelmisség-mentő mozgalma.

Ügyvezető főtitkár emlékeztetőbe idézi a végrehajtó-bizottságnak az OMGE, OMRE, GyOSZ és TEBE közös mozgalmat a menekült tisztviselők és leszerelt katonatisztek elhelyezése érdekében. Időközben szükségesnek látta a négy testület, hogy az állam e célra rendelt in-

tezményével, a Menekültügyi Hivatallal egyesülve tegyen meg minden lehetőt e sulyos és értelmiségünk ezreinek létebe vágó kérdés megoldására. A hivatal kitűnő és ügybuzgó elnökének, Bethlen István grófnak, felkérésére egy a közgyűlés során, mint a Köztelek útján javasolja a birtokosok és bérlok buzdítását arra, hogy szorosán vett szükségletükön túl is igyekezzenek üzemeikben sors-üldözti véreinknek kenyeret adni!

A kísérletügyi intézmények munkaképességének biztosítása.

Ügyvezető főtitkár előterjeszti, hogy az OMGE iródmái szakosztálya a kísérletügyi intézmények munkaképességének biztosítása érdekében mozgalmat indított és egy széleskörű értekezleten fogja megállapítani a teendő lépéseket. Minthogy már előre megállapítani a teendő állami költségadomány esekély volta folytán elsősorban megfelelő anyagi támogatásra van szükségük, már most megkezdte a szükséges anyagi eszközök biztosítását a mezőgazdasági és ipari érdekeltség részéről. A végrehajtó-bizottság hozzájárulását kéri ahhoz, hogy az adományok sorát az OMGE 10 ezer koronával megajassa. (Helyeslés.)

Weiser István dr. rámutat arra, hogy a laboratóriummal felszerelt kísérletügyi intézetek az eszközök drágulása folytán katasztrófa előtt állanak. Nagyon helyes, hogy az OMGE vette kezébe a kérdést, de ezt a lépést követnie kell a többinek. Azt a megoldást tartaná a legcélszerűbbnek, ha a földművelésügyi miniszter szóltana fel az egyesületeket és érdekelteket arra, hogy 10 éven át bizonyos összeggel járuljanak hozzá az intézmények költségeihez. Ezáltal egyrészt a kísérletügyi intézmények függetlensége megóvható volna, másrészt azok a gyakorlati élettől szorosabb kapcsolatba volnának hozhatók.

Buday Barna h. igazgató elfogadja Weiser indítványát s ilyenformán az OMGE adományát a földművelésügyi miniszternek fogja felajánlani. Az egyesületet illetően a a hozzájárulásnak 10 évre előre való megállapítását nem tartja lehetőnek.

A végrehajtó-bizottság ebben az értelemben határoz.

Az 1921. évi dohánybevételek árak felemelése.

Fabricius Endre titkár bejelentése alapján tudomásul szolgja, hogy az OMGE felszólítására az 1921. évi dohány-bevételek árakat 10—30%-kal felemelték.

A szakosztályok határozatai.

Ezután Fabricius Endre és Konkoly Thege Sándor titkárok előterjesztése alapján:

a földművelésügyi és növénytermelési szakosztály megalakulását és a hazai komlótermelésnek jelentősége és fejlesztése tárgyában hozott határozatát;

az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztály megalakulását és az új állategészségügyi törvény, az ojtóanyagokra vonatkozó panaszok és az állatvadászokra vonatkozó korlátozások enyhítése tárgyában tett javaslatait;

a műszaki bizottság megalakulását és a Szakáts-féle magánjáró eke nyilvános bemutatására vonatkozó előterjesztését tudomásul vette, illetve elfogadta.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette.

A közgazdasági szakosztály ülése.

(1920. november 18.)

Somssich László gróf, OMGE elnök, elnöklété alatt a szakosztályi tagok élénk részvétele mellett f. hó 18-án délután 4 órakor tartotta a közgazdasági szakosztály ideai alakuló ülést, amelyen a szakosztály elnökévé újból Bethlen István gróf, társelnökévé pedig Balogh Elemér és Gaal Gaston választották meg. Az adóügyi bizottság tagjainak a következőket választotta meg a szakosztály: Miklós Odón, Somssich László gróf, Székács Elemér, Balogh Elemér, Bernát István, Darányi Béla, Darányi Ignác dr., Dessewffy Emil gróf, Dömötör László dr., Förster Lajos, Gaal Gaston, Gaal Jenő dr., Ghillány Imre báró, Hadik János gróf, Jeszenszky Pál, Madarassy Gábor, Matta Árpád dr., Nagy Emil dr., Osztrouczky Miklós, Szilassy Zoltán, Szily Tamás, Serbán Iván dr., Somjas Lajos dr., Schandl Károly dr., Serbán Iván dr., Szomjas Lajos dr., Vancsó Gyula dr., Darányi Gyula dr., mint főelőadó és Mutschenbacher Emil dr., mint előadó-jegyző.

A jogügyi bizottság tagjainak megválasztottak: Blantz Jenő, Czettler Jenő dr., Dömötör László dr., Falussy Árpád dr., Förster Elek, György Endre, Mérey Lajos, Nagy Emil dr., Nagy Ferenc dr., Osztrouczky Miklós, Pósch Gyula dr., Reuner Róbert dr., Rubinek István dr., Schandl Károly dr., Serbán Iván dr., Szomjas Lajos dr., Vancsó Gyula dr., Darányi Gyula dr., mint főelőadó és Mutschenbacher Emil dr., mint előadó-jegyző.

Ezután a gabonaforgalom szabályozásának kérdéséről tartott az igazgató-választmány megelőző napi állásfoglalásának ismertetése kapcsán Mutschenbacher Emil dr. főtitkár előadást, amelynek eredményeképpen azt javasolta, intőzzen az OMGE sürgős felterjesztési a kormány-elnökhöz és a közlelmzési miniszterhez, ugyszintén feliratot a nemzetgyűléshez, amelyben a következő több szempontok domborítottassanak ki:

A termelés fokozásának leghelyesebb és legcélszerűesebb eszköze a mezőgazdasági termények szabad forgalma, amit a földművelésügyi miniszter is elismert f. évi szeptember hó 21-iki 110.301. számú rendeletének kibocsátásával, amelyben a mezőgazdaságilag megművelhető területek lehető gazdaságos kibaszalását országos érdekeknek minősítvén, kiltatásba helyezi az e cél elérésére közreműködő termelők hatósági támogatását. Így nevezetesen kötelezőleg biztosítja mindazokat a gazdákat, akik az általuk művelt szántóföldterületeknek legalább egy negyedrészt meghaladó területen termelendő őszi gabonájuk minden körülmények között mentesítve lesz mindenemű hatósági őrzaszabás és igénybevétel alól, továbbé, hogy mezőgazdasági üzemanyagok beszerzéséhez hatósági támogatásban jövő évi január hó 1-től kezdve csak az ilyen gazdák részesüljenek.

Nem lehet benne semmi kétség, hogy a szabadforgalom minden hatósági rendszabállyal hatékonyabb lesz a többtermelésre. Epen ezért nemcsak a termelés, hanem a fogyasztás jól felfogott érdekét is a legjobban szolgálja, mert hiszen az a fokozódó termelés és árubség, amely a szabadság élető napfényének hatása alatt keletkezik, a fogyasztói szükségletek kielégítésének legbősegebb, legtermészetesebb forrása s egyuttal a leghatásosabb őrzaszabályozó is.

A mezőgazdasági érdekeltség, a háborus közlelmzési politikából leszürodött tapasztalatokra való hivatkozással, már egy évvel ezelőt ugyanazt az álláspontot foglalta el. Ennel fogva már a folyó gazdasági évre olyan megoldást javasolt, hogy a megszabott jövedelmi és legkedvezőtlenebb anyagi viszonyok közt levő, létfenntartásukra tehát másokra átharítani nem tudó tisztviselők és hasonló elbírálás alá eső más, valóban hatósági ellátásra szorultak legszigorubbán megvont körének szükségletére a pusztán termelési költségek megtérítése ellenében igénybe veendő kenyérgabonameennyiségen felül minden mezőgazdasági termény az ország határain belül teljesen szabad forgalom tárgya legyen. E rendszer mellett, a belföld szabad forgalma és a kereslet-kínálat szabályozta szabad áralakulás révén minden termelő megtalálhatván a maga számadását, legfeljebb átmenetileg lett volna esetleg szükség annak kötelező megállapítására, hogy a szántóföldterület bizonyos arányilag része kenyérmagvak termesztésére fordítassék. Mert hiszen a hatósági őrzaszabás és általános igénybevétel megszüntetése szinte önműködőleg állítaná helyre a gabonatermelésnek, mint legfontosabb művelési águnknak a háborus kényszerítő rendszabályok hatása alatt megszünt jövedelmességét s ezzel párhuzamosan a megcsökent termelési kedvet is.

A folyó év tavaszán — habár kissé megkéské — az akkori közlelmzésügyi miniszter ur, az egész gazdasági közönség nagy örömeire magáéva tette ezt az elvet és ismételtelen kijelentette a kormánynak azt a szilárd elhatározását, hogy véglegesen szakít a rekvirálásoknak a háboru évei alatt annyira ellenszenvenné vált és a termelés bénító rendszerével. Gazdáink bizakodó reménységgel néztek az ismételtlen megígért és ezelőt is, azóta is sokat hangoztatott szabad forgalom elé, ámde a hosszas várokozás után kiadott termérendelet éppen olyan csalódot okozott, mint a legkedvezőbb kiltatásokra beüött vároalanul rossz terméseredmény. A csalódot oka egyfelől a hatóságilag állatandók körének túlságos kiterjesztésében, s ennél fogva az adó gyanánt a termelési költségeket sem fedező áron igényelt gabonameennyiség aránytalanul magas voltában, továbbá az adógabona fokozatos kules szerinti történt kirovásának a több munkáskezet foglalkoztató, tehát beltérjesebb gazdaságokat egyoldalulán terhelő igazságtalanságában, végül a valóban szabad forgalomra való áttérésnek túlságosan hosszú és bizonytalan határidőre történt kiltolásában rejlett.

Mindazonáltal — a legkivőbb méltánytalanságok őrvaslásának követelése mellett — ezeket az aránytalanul megosztott, számos gazdaságra nézve még saját szükségletének fedezését is lehetetlenné tevő terheket is magára vállalta mezőgazdaságunk, az ismételtlen megígért szabadforgalom ellenértéke gyanánt, amidőn egyszerre arra a keserű csalódásra kellett öbrennie, hogy adógabonáját beszolgáltatta ugyan a termelési költségeket sem fedező áron, ámde a remélt szabadforgalom helyett ismét a legszigorubb és gazdasági belátással sem szabályozott rekvirálás szakadt a nyakába.

Hangsúlyozta itt az előadó, mennyire káros éppen az ilyen, az egész gazdasági évre vonatkozólag kiadott, a

MAUTHNER ÖDÖN **MAGNAGYKERESKEDESE**
 Sársőncim: **MAGUDVÁR.** BUDAPEST, ROTTENBILLER-UTCA 33. TELEFON: József 40-83.
VESZ a legmagasabb áron gazdasági magvakat különösen **flóherét, lucernát** és egyéb heremagvakat, fűmagot stb. Mintákat a mennyiség külsővel kér.

gazdasági forgalmat szabályozó kormányrendeletek örökös foltoztatása, az egyszer kifűzött irányelvek ingatlaloztatása, ami természetesen nemcsak a gazdasági forgalom kívánatos biztonságát, hanem a gazdalkozás bizalmát is csökkenti.

Az újonnan kiadott 9310. M. E. számú kormányrendelet, valamint annak 30.000. Ké. M. szám alatt kiadott végrehajtási utasítása a közlelemzés biztosítása érdekében ismét új próbálkozást, elsősorban az adógabona és a rekvirálás rendszerének összehangolását jelenti, ami már magában véve teljes lehetetlenség és erősen lelejtőzik nemcsak a termelés, hanem a fogyasztás jól felfogott érdekébe is. Az adógabonarendszer alapfelfogása ugyanis az, hogy a termelő, saját szükségletére való tekintet nélkül, termésének bizonyos aránylag csekély hányadát, a legmérsékeltbb áron engedni át közcélra, viszont ennek ellenében termésének többi részével, minthely az adógabona beszolgáltatását igazolta, szabadon rendelkezhetik. Másrészt a rekquirálás rendszerénél az egyes termelők egyenkint számot tartoznak adni házi és gazdasági szükségletükre s természetüknek ezeket megkaldadó részét veszi az állam közcélra részben, vagy egészen igénybe. Minthogy ebben az esetben az állam jelenti az egyetlen jogosult vásárlót, nagyon természetes, hogy a méltányosság megköveteli, hogy a termelő az adógabonára megszábot áránl többet kapjon terményeiért. Semmiképpen sem helyes a két rendszer halmozása oly módon, hogy az adógabona amugy is túlságosan magas mértékben történt lerovása után állapítassék csak meg a házi és gazdasági szükséglet s az esetleg még mutakozó fölösleg elrekviráltassék. Ennek a felemás rendszerrel sokkal méltányosabb az általános igénybevétele.

Az OMKR a közlelemzés biztosítása érdekében teljes készséggel felajánlja a kenyérmagvakra vonatkozólag az általános igénybevételeit a folyó gazdasági év még hátralévő részére, oly módon azonban, hogy a részletes elszámolás kötelezettsége minden termelővel szemben egyformán érvényesültesék. Amelylek gazda elszámolási kötelezettségének már eleget tett s ezt megfelelően igazolni tudja, mentesültesék a további megszámoltatás alól, a többieknél pedig egyforma mértékkel mérve vétessek számításba a gazdasági érdekeknek figyelembevételével megállapított házi, gazdasági szükséglet s a mutakozó kenyérgabonafeleslegét vegye a kormány közlelemzési célokra igénybe.

A legkiválóbb sérelmek a kormányrendelet 3 §-ának az a rendelkezése, hogy az adógabona természetben való beszoállítására a rossz termés folytán képtelen, tehát amugy is már súlyosan sújtott termelő minden egyes hányzó métermérszsa kenyérmag helyett 2000 K. gabonaváltástgot tartozék fizetni, míg viszont beszoállított terményeiért csak 500, illetve 400 koronát kap. Tudvalevő, hogy Államunkon a román megszállás egyik következményeképpen erősen megcsökken az őszi vetés, s az egyes gazdák hibáján kívül lett kevesebb a terméseredmény. Egyebétek pedig általában nagyon gyenge volt idei gabonatermésünk, kűdők, aszály és más természetű csapások következtében, egy hogy igen sok termelő került saját hibáján kívül abba a helyzetbe, hogy még a red kirótt adógabonameennyiséget sem fedezte a legszűkebben mért és nélkülözhetetlen gazdasági szükséglet levonása után fennmaradt termése. Az általános és egyforma mértékkel mérő elszámoltatásnak s a mutakozó felesleg igénybevételenek esetén ez a teljesen méltánytalan s a gazdalkozóelemény elkeseredését kiváltó rendszabály feleslegessé válna, mert ez esetben mindenki egész feleslegével tartozék elszámolni, ha pedig feleslege egyáltalában nem maradt volna, akkor a rekquirálási rendszer egész alapfelfogása szerint sem természetben, sem pénzben való beszoállításra sem kötelezhető.

Az általános és arányos elszámoltatásnak természetesen előfeltétele a gazdasági szükséglet helyes, a termelés fenntartásának érdekeivel számoló megállapítása. A gazdasági érdekek azt követelnék, hogy ne a háborus adagok engedélyeztessék, hanem olyan termésmennyiségek visszatartása legyen lehetséges, amelyek a belterjes gazdalkodáshoz nélkülözhetetlen munkaerő és állatállomány fenntartására megfelelnek. Közlelemzési érdekből különös jelentősége van annak, hogy a városok tejszükségletét fedező tenészesetek elegendő takarmányt biztosíthassanak maguknak, hogy az állattenyésztésünk fejlesztéséhez, valamint a gazdasági hízalásokhoz szükséges abraktakarmányokat a gazdasági üzemek visszatarthassák és okszerűen felhasználhassák. Ebből a szempontból elsősorban azt kellett volna a végrehajtási utasításnak kimondania, hogy legelső dolog a házi és gazdasági szükséglet céljára szükséges árpa és tengeri leszámítása, csak azután kerülhet sor arra, hogy az esetleges feleslegről a hányzó adógabona pótlására árpa és kukorica vétessek igénybe. Ezenkívül a kormány rendelkezésére álló minden eszközzel oda kellene hatni, hogy a kenyérmagvak feltakarományozása, amire egyes lelkesmerellen állattartó-

kat az alacsonyra szabott buza- és rozsár könnyen rácsűbít, a legerélyesebb rendszabályokkal tiltassék el és toroltassék meg. Szükséges volna továbbá az igen nagy mértékű öltű határszéli gabonacsempészet megállítás, vagy legalább korlátozása. Nem ázhetjük elbe telt kézzel az emberi táplálkozásra szükséges termények rejtett utakon való közlelemzését már csak állampolitikai szempontból sem. De sokszorosan jelentősebb teszi ezt a kérdést az a körülmény, hogy a belföldi kenyérszükséglet fedezésére való gabona elviesztésű felül, ez az iparszerű csempészet állattakarományunk takarmányozását, tehát belföldi hus- és zsirellátásunkat is veszélyezteti.

Helytelen gazdasági és szociális szempontokból, hogy a gazdasági cseledek és munkások konvencióját a gazdának csak a fejkvóta erejéig szabad kiszolgáltatnia, vagyis hogy saját munkásaitól a gazdának kell requirálnia, ami a gazdasági cseledek és munkások munkatársaságát és a falu társadalmi békéjét is a legkomolyabban veszélyezteti, minthogy munkásai előtt a gazda akaratú kiváltságot szerződszövegnek tűnik fel, aki az állam hallgatóságos jóváhagyásával kikötött természetbeni járandóságokat visszatartja. Kétdudomásu, hogy lelkesmeretes, jó munkát csak természetbeni járandóság ellenében lehet követelni; az ilyen, kölcsönös megállapodás szeriat kikötött járandóságok megrövidítése tehát a termelő munkát erősen hátráltatja.

A termelés érdekei szempontjából nagyon sérelmes a végrehajtási utasításnak az a rendelkezése, hogy csak a házi szükségletre hízalrt sertések részére szabad darabonként 2 q árpát visszatartani, valamint az is, hogy a közfogyasztásra tejet szállító tehenészetek által teheneként visszatartható árpameennyiség havi 25 kg.-ban, vagyis teljesen elégtelen mennyiségben van megállapítva s hogy a karkitót termelő tehenészetek árpat egyáltalában nem tarthatnak vissza. Kénelvett ugy kellene intézkedni, hogy árpát és kukoricát csak a gazdasági szükséglet teljes fedezése után mutakozó feleslegről és mindenkéül egyforma arányban, 30%-erejéig lehessen igényelni. A méltányosság követelménye volna az is, hogy ezért a fölösleg 30%-a erejéig igénybeertt árpátot ugyanolyan kedvezményes ár térítessék meg, mint amily kedvezményes ár az adógabonán felül beszoállítandó rozra és kétszeresre állapított meg, ugyszintan az oly módon 30%-erejéig beszoállított kukoricameennyiség is kétszeres térítési áron vétessek igénybe. A fölösleg 30%-án felül árpa és kukorica melébb teljesen szabad forgalomba bocsátandó, hogy ily módon a belföldi hus- és zsirellátás fedezésére a hízalás megindítható, illetve akadálytalanul folytatható legyen. Kiváltsággal fontos ez a gazdasági hízalásokon kívül a kisebb hízalók szempontjából. Ezért mindazok a termelők, akik elszámolási kötelezettségüknek eleget tettek és kellő bizosítékot szolgáltattak arra nézve, hogy megállapított feleslegük 30%-át közlelemzési célra gondosan vissza fogják tartani, kapjanak erről az elszámoltatás bizosítástól irásos igazolványt, mely alapul szolgáljon arra, hogy a többi 70%-os árpa és kukorica-felesleg szabadon való eladásához és elszállításához a helyi közigazgatási hatóság a szállítási igazolványt akadálytalanul kiszolgáltassa.

Az adóközösség a gabonarendelet intézkedéseiben nem kézeledést lát a szabadforgalomban, hanem inkább újabb el-távolodást ettől a mindnyájunk szemé előtt lebegő végső céltól, amely pedig legalább jövőre okvetlenül megvalósítandó.

Egyáltalában nem szabad semmiféle kormányzati, vagy közigazgatási rendszabálynak egyesektől emberfeletti áldozatokat követelnie, mert az emberfeletti áldozatoktól észtszerűleg húzódozó emberi természet önkéntelenül kiborúkat keres s így az ilyen elitévesztett rendszabályok vezetnek azután a rendeleteket megszegő erkölcs-teleségekre. A gazdák minden olyan feleslegüket, mely a termelőteherenyiség zavartalan fenntartásához nem mulhatatlanul szükséges, hazafias belátással felajánlják a köznek: ne követelje tehát az állam se tölték ennél továbbmenő áldozatot, mert rendelkezéseinek a gyakorlati élet terén való érvényesülését csak kellő mérték-tartás esetén várhatja és követelheti. A fogyasztásnak is a gazdasági szabadság és a szabadforgalom az érdeke, mi rí hiszen, hogy a korlátozó rendszabályok mily kevésbé tudták a fogyasztás érdekeit kielégíteni, annak legvilágosabb bizonyítéka éppen az, hogy mitör az idej gazdasági érvnek még csak alig egyhamada telt el, a kormány immár harmadszor kényszerül a gabonaforgalom szabályozását módosítani.

Igen fontos még a gabonátvételek lehető gyorsítása, a leszámolások legsürgősebb megjejtése. Az utak jelenleg viszonylag eléggé jókarban vannak, az állomásokra való terményszállítás a gazda teljesíteni tudja, ha az állomáson a rakodáshoz szükséges vasuti kocsik rendelkezésre áll. A téli havazások beállta a fuvarozást nagymértékben megnehezíthetné, mindent el kell tehát követelni, hogy lehetőleg sürgősen átvétessek a gazdaságokban rendelkezésre álló gabona, hogy minélőbb a malomokba szállít-

tassanak a beszoállított kenyérmagbűszletek s hogy a liszt szállítása is rendszeresebbé tétessek, nehogy a városok élelemzésében máris előállott fennakadások végzetekké váljanak. Ugyancsak nagyfontosságú volna az átadott termények kifizetésének gyorsítása. A termelőket egyre súlyosbódó adók terhelik, amelyeket most kell kifizetni. Ha viszont a gazdák beszoállított terményeik ellenértékét csak oly késleltetemesen kapják meg, miként ez jelenleg sok esetben történni szokott, ugy a szükséges fizetési eszközök nem állván rendelkezésükre, adófizetési kötelezettségüknek nem tehetnek eleget. Ha már a kormány a felesleges bankjegyforgalmat korlátozni kívánja, célszerű volna legalább oly irányú intézkedést tenni, hogy hatóságilag átvett terményekért kiszolgáltattott és meghatározott összegekre szólo elismervények legyenek az adóhivataloknál köztartozások lerovására felhasználhatók.

Somssich László gróf, Székács Elemér, Matia Árpád dr., Grabner Emil, Meskő Pál, Frónay György báró és mások hozzászólása után a szakosztály az előadó javaslatát egyhangulag magáévá tette.

A napirend utolsó pontja egyes, a külkereskedelmi forgalmunk új szabályozásával kapcsolatos kérdésekről való eszmecsere volt. Matschenbacher Emil dr. előadó előterjesztése alapján és többek hozzászólása után kimondotta a szakosztály, hogy felkéri a kormányt a békeszerződés beikélyezése és a nemzetközi forgalomba való bekapcsolódásunk folytán időszerűvé vált fontos külkereskedelmi és vámpolitikai kérdéseknek, elsősorban jövő vámpolitikánk irányelveinek a gazdasági érdekelttség bevonásával való sürgős tisztázására, továbbá vámtarifánknak a változott gazdasági helyzethez mért átdegozására, ugyancsak az érdekelttség meghallgatásával. Ami a külkereskedelmi forgalom megkönnyítésére vonatkozólag a kereskedelemügyi miniszter részéről felvetett kérdést illeti, a szakosztály kíváncstosnak mondta ki a kiviteli engedélyek kérdése körül tapasztalt nehézkesség megszüntetését és a kezeles gyorsítását, ellenben a kivitelnek teljesen szabaddá tételét vagy a kiviteli szabad lista megszemén kibűvítését még nem tartja helyesnek, mert ebben az esetben a még rendelkezésünkre álló csekély árúkészlet is legrövidebb idő alatt külföldre vándorolna a nagy valutakülönbség következtében. Holott az ország amugy is szűkös terményfeleslegét csak oly módon szabad külföldre juttatnunk, hogy azok ellenében megkaphassuk a termelésünk fenntartása érdekében nélkülözhetetlen árucikkeket. Ebből a szempontból helytelennek tartja a szakosztály azt a gyakorlatot is, hogy terményfeleslegeink kivitelét idegen valuta beszoállításához kötik, amelyet többnyire itt szereznék be, ugy, hogy a kivitel fokozódása felveri az idegen valuták árfolyamát, közvetve tehát nemhogy javítaná, hanem egyenesen rontja pénzünk értékét. Holott éppen fordítva kellene lennie, mert a külföldi vevőknek keresniök kellene a mi koronánkat. Végül állást foglalt a szakosztály a behozatali és kiviteli forgalom jogosulatlan vámszedői, a külkereskedelemben felburjánzott visszaélések és áruzsora, mint az általános drágulás kártékony fő okozói ellen.

Egyről-másról.

(A kenyérkérdés. — Pénz áll a házhoz. — Heim dr. Budapestén.)

A kenyérkérdés.

Mint már annyiszor, az idén ismét a különböző érdekek ütköző pontjává vált a kenyér. Ennek jelentősége annál mélyrehatóbb, mert a fogyasztók szempontjából nem csupán az élelemzés legelemibb feltételének biztosítása, hanem megélhetési viszonyainknak egész alakulása függ a kenyérkérdés megfelelő megoldásától, míg másrészt a termelők szempontjából nemcsak az egyes gabonatermelési üzemek jövedelmezősége, hanem az egész gazdalkodási rendszer szabadsága és rugalmas fejlődőképpessége van e szerint kockára téve. Ezeket az egyaránt fontos érdekeket többnyire egy középuton haladni látszó megoldással igyekeznek összeegyeztetni, de minden félrendszerű tökéletlen és az ilyen kompromisszumos megoldás eredendő hibái hamarosan érezhetőkké válnak. Ezért nem tud nálunk nyugalomra jutni a termés értékesítésének és forgalmának sokat vitatott és panaszolt kérdése.

Tévedül nélni kenyérkérdés fogasabb dón a Németbi felszínre ható borást uja ki, akikről jönd sukát a a kormán szempon tegyen t mára. baddá t hogy uja egészségét későbbé bírták, ne ojtó jele átlag évr mezőgaz arányban zások k és am a államk kellett f zűdség, megszünt rendszer ságát m a zab természe került, a az idén-vették. ellátást, kal kapo ságos h tételével Néme a mütrá ban a thomass hogy a r kedett, beállt német g lehet jö a sajnál a gyará kormány kérti. Ime, dásnak a az rend hazai ter trágyáva sokkal a gabonán Ezek oldás a a forgalom ideiglené által fe összege behozot használ lésére és termésel A né

Folyó évi október hó 1-től kezdődőleg újonnan termelt, elsőrendű hatású, kipróbált és államilag ellenőrzött **sértéspestiselleni szérumot** bármilyen mennyiségben expedíál a LABORATORIUM VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELESÉRE R.-T., Budapest, IX., Lónyay-utca 18/b. 9037

Tele

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy egyedül nálunk ilyen elmérgesedett ütközőpont a kenyérkérdés. Minden más országban is a legfogasabb problémák közé tartozik, amely állandóan a napirenden szerepel. Így legutóbb a Németbirodalomban került újból eleven erővel felszínre és politikai kihatásánál fogva mélyreható bonyodalmakká lehet kúferrása. A kérdést újabban a többségi szocialisták élesztették ki, akik eddig a polgári jellegű kormányt kívülről jóindulatulag támogatták és most magatartásukat a jövőre nézve attól teszik függővé, hogy a kormány az élelmezési politikában a fogyasztói szempontokat tartsa elsősorban szem előtt és ne tegyen további engedelményeket a termelők számára. Pedig a gazdasági élet teljesen szabaddá tétele elől eddig meglehetősen mereven elzárkózó német kormány is már azon az uton volt, hogy újabb hatalmas lépéseket tegyen a békebeli egészséges állapot visszaállítása érdekében. Erre kevésbé a német gazdák állandó jogos panaszaiból birták, mint inkább az a szomorú és kétségbeejtő jelenség, hogy a bevetett terület és a termés-átlag évről-évre következetesen csökkent. A német mezőgazdasági termelés a termelési költségekkel arányban nem álló árak és a forgalmi korlátozások következtében állandóan visszafejődött és az így előálló élelmiszerhiányt külföldi államokból sokszorta magasabb áldozatok árán kellett fedezni. E visszas helyzet érzetében a zűldség, burgonya, hus, zsir stb. ellátás terén megszüntette már a német kormány a kényszerrendszabályokat, de a gabonaforgalom szabadságát még nem merie visszaállítani. Sőt tavaly a zab forgalma már szabad volt, de minthogy természetesen még így minden zab értékesítésre került, az állatok pedig kenyérgabonán éltek, az idén az összes takarmánymagvakat is zár alá vették. Ez sem oldotta meg azonban a kenyér-ellátást, hanem az alacsony ármegállapításokkal kapcsolatban a német mezőgazdaságot valóságos helyzetbe juttatta a trágyázás lehetetlenné tételével.

Németországban ugyanis még ma is tekintélyes a műtrágyagyártás, nitrogén- és kálműtrágyákban a hazai szükségletet fedezni tudnak és thomassalakból is jelentékeny a természetes. Csak hogy a műtrágyák ára nagyobb mértékben emelkedett, mint a gabona hatósági ára és az idén beállt az az árvízszonylat, amely mellett a német gazdák szerint a műtrágyákat már nem lehet jövedelmezően használni. Ezt igazolja az a sajnálatos tünet, hogy a műtrágyakészleteket a gyárak nem tudják belföldön elhelyezni és a kormánytól kivételi engedélyt voltak kénytelenek kérni.

Ime, ez valóban csődje a kényszergazdálkodásnak! A hazai föld rá van szorulva trágyára, az rendelkezésre áll, de mégis ki kell vinni, a hazai termelés tovább csökken, ellenben a német trágyával külföldön előállított terméstöbbletet sokkal drágábban kell visszavásárolniok, mert gabonamérlegük deficitet mutat.

Ezek után valóban nem marad más megoldás a német kormány számára, mint a gabonaforgalom teljes felszabadítása. Mert megint csak ideiglenes eredményt biztosítana az az egye-ek által felvetett megoldási terv, hogy azt az összeget, amit a kormány eddig a külföldről behozott gabona olcsóbbá tételére fordított, használja ezental a műtrágya árának mérséklésére és az olcsóbb hazai gabonából így nagyobb termések elérésére.

A német többségi szocialisták azonban mind-

két megoldást ellenzik; a mezőgazdaságnak nem engednek szubvenciót adni, a gabona árát nem engedik emelni. Elismerjük, nálunk is nagyon fontos és kívánatos az olcsó kenyér, de talán az első kellek mégis az, hogy egyáltalában legyen kenyér.

Pénz áll a házhoz.

E sorok írójának alkalmá volt beszélgetni egy amerikai magyar lelkesessel, aki az amerikai magyarokról többféle érdekes dolgot mondott. Tudomása szerint az Egyesült Államokban most mintegy másfél millió magyar él. A visszavándorlási hajlam igen nagy, amit már az is megmagyaráz, hogy hat éve hiányzik az utazási lehetőség, már pedig elfojthatatlan lelki szükséglete a kívándorlottaknak, hogy vissza látogassanak régi hazájukba, még akkor is, ha visszatérésük nem végleges. Becslése szerint a régi Magyarország területére mintegy kétszázötvenezren fognak visszatérni, ebből a csonka Magyarország 60-80 ezer visszavándorlóra számíthat. A legújabb tapasztalat az, hogy a hazaérkezők átlag 2000 dollár megtakarított pénzt hoznak magukkal. Ez magyar pénzre váltva, közel egy millió koronát jelent. Akadnak azonban olyanok is szépszámban, akiknek tízezer dollár a megtakarított pénzük.

A visszatérők túlnyomó részének célja a földszerezés. Ha a készülődő tömegek visszarázának, rövid idő alatt több mint százmillió dollár ömölhet be hozzánk. Ha meggondoljuk, hogy ennek a számnak ötszázal vala szorzása adja a korona értékét, valóban fantasztikus összeg érkezéséről van szó, amelynek hatása pénzügyeinkre és életviszonyainkra egyáltalán nem lesz jelentéktelen. A dollár versenye első hatóságban mindenesetre fokozni fogja a drágaságot s a föld árát helyenként olyan beteges arányban felszoktatheti, hogy a földreform végrehajtása valójában csak a dollártulajdonosok javára válik lehetővé. Mindenesetre igen nagy problémát vet fel ez a kérdés. Elő kell készülnünk az amerikai pénz észszerű levezetésére, különben beláthatatlan zavarok szakadhatnak a nyakunkba.

Sajnos, olyanok is akadnak a visszavándorlók között, akik a mi életfelfogásunk és erkölcsi ítélletünk szerint nem megbízható elemek s akik megfelelő elhelyezkedés híján nem csekély gondot okozhatnak a haboru, a forradalmak és a nélkülözések által megviselt idegzetű társadalomnak. Noha tehát a visszavándorlók óhajandó, mert ez nagy munka- és tőkeerőgyarapodást jelent, másfelől a legnagyobb gonddal kell előkészülnünk arra, hogy a visszatérőket fogadni tudjuk s munkaképességüket és pénzügyeiket az újra alapozó nemzeti munka hasznos tényezőivé teheszük.

Heim dr. Budapesten.

E héten Budapesten járt Heim György dr., a bajor földművesek ismert politikai vezére, hogy a magyar kormánnyal és vezető agrárpolitikusainkkal érintkezésbe lépjen. Szóba került ez alkalommal természetesen a földművelők világszövetségének kérdése is, az úgynevezett zöld internacionale: a magántulajdon alapján álló földművesek tömörülése. A terv megvalósítása érdekében a kapcsolatos kérdések egész sorozatát kell előzően tisztázni s Heim György látogatásával az erre vonatkozó megbeszélésekre kívánt alkalmat adni. Noha a kivitelegés jelentékeny nehézségeket kell legyőzni, a foly-

tatott eszmecsereket jelentékenyen hozzájárulnak a terv megvalósításához.

Nyilatkozatra kérte fel Heim dr.-t egy napilap a birtokpolitikai kérdésekről is; kijelentései nagyjában a következők:

„A magam részéről elítélek minden olyan jelszavas politikát, amely éles határokat állapít meg és brutálisnak tartom azt a politikát, amely kimondja, hogy például 300 vagy 500 holdnál egy birtok sem lehet nagyobb. A mezőgazdaságnak szüksége van 2000 holdas birtokra is. Szerintem az a legjobb gazdaság, amelyik a legtöbbet termeli és a földmunkásoknak a legkedvezőbb megélhetést biztosítja. Szükség van nagybirtokra is, mert ez szolgál mintaul a többieknek. A nagybirtokra az a jellemző, hogy gabonával láthatja el a közösséget, ezzel szemben a kisbirtoknak tej és tejtermékek előállítás a célja. Agrárdemokrácia még nem azt jelenti, hogy gépies eljárás szerint fel kell osztani minden földet. A magyar viszonyokat állandóan figyelemmel kísérem. Nagy érdeklődéssel olvasom a földbirtokreformról szóló tudósításokat és örömmel tapasztaltam, hogy sok mindent vettek át a bajor földbirtokreformból. Igen helyes, hogy Földbirtokrendező Biróságot állítanak föl és nem a mindenkor változó miniszter politikai pártállásától teszik függővé a föld helyes megosztását. Most még csak a gazdasági szakoktatás fejlesztésére kell nagy súlyt vetni Magyarországon. Nekünk Regensburgban van már egy földműves főiskolánk, amely egyedülálló a maga nemében. Százhusz földművesifju látogatja. Mi állampolgári nevelésben részesítjük őket, mert azt akarjuk, hogy a községekben ne csak a bíró kerüljön ki a nép scrából, hanem a jegyző is.”

Heim dr. kijelentései tökéletesen fedik azt, amit a földreform kérdéséről ismételtén elmondottunk. Örvendünk azonban, hogy felfogásunkat megerősíthetjük olyan férfi szavaival, aki élelkörünkön kívül állván, elfogulatlanul ítélheti meg viszonyainkat és akire bajosan lehetne ráfogni, hogy érzelmei és törekvései nem eléggé demokratikusak.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Hutya Ferenc dr.

A keleti marhavész a múltban és a jelenben.

A mai gazdaközönség csak távoli hírből ismeri a keleti marhavészt és talán túlzásnak is hajlandó venni azok figyelmeztető szavát, akik sötét színekkel ecsetelik azokat a veszedelmeket, melyek a betegség behurcolása esetén állattenyésztésünkre és közvetve egész mezőgazdaságunkra háramolnának. Kétkedésük némi alapot találhat abban a körülményben, hogy a betegség Ázsiában és Törökországban nagy területeken honos s mégsem pusztulnak el ott az összes szarvasmarhák s hogy Európa is a múlt század utolsó negyedéig fertőzve volt, de ennek ellenére az állattenyésztés nem jutott végtromlásba.

Az ázsiai és a törökországi viszonyokat illetően számba kell venni azt, hogy az állattenyésztés ott alacsony színvonalon áll, hogy a szarvasmarhaállomány létszáma csekély s hogy majdnem kizáróan a szabadban nevelkedett, edzett állatokból áll. Az ilyen állatok

Répakiemelők

Takarmányfüllesztők

Óráló

Mindennemű tájmivelő eszközök

BÄCHER-MELICHAR BUDAPEST,

Telefon: 28-02.

VI., Teréz-körut 26. szám.

9256

Távíráti cím: „Kultur”.

kevésbé érzékenyek általában a fertőző betegségek iránt, emellett pedig a szűk határok között mozgó állatforgalom mellett a ragály terjesztésére kevésbé kedvezők a viszonyok. A legfontosabb dolog azonban az, hogy az ottani földterületeken a keleti marhavész évszázadok óta állandóan honos lévén, az állatállományok egymásután következő nemzedékei vele szemben bizonyos fokig immunisak.

Az ilyen állatokat a betegség kevésbé könnyen támadja meg s ha mégis megbetegsznek, jobban kiállják és kevesebb pusztul el belőlük, éppúgy, amint pl. az emberek között is az indiai pestis és kolera ott általában kevésbé öldöklő jellegű és aminthogy az európai emberek a gümőkórral és a szifiliszszel szemben bizonyos fokú ellenállást tanúsítanak, ellentétben Afrika népeivel, melyek között a behurcolt két betegség sokkal rosszabb indulatu alakban szokott lefolyni.

De azért a keleti marhavész Ázsiában is időről-időre nagyon pusztít és tetemes károkat okoz, amit eléggé bizonyít az a tény, hogy Indiában az angol kormány szérumtermelő állomásokat létesítéssel és más módokon iparkodik a veszteségeket csökkenteni, amint két év tized óta Törökországban is védekeznek hasonló módon a baj ellen.

Egészen mások a viszonyok Európában és mások voltak már évszázadok előtt is. Itt már régóta sürűbb és nemesebb a szarvasmarhaállomány s ezért a keleti marhavész, amint időről-időre, különösen a népvándorlások és a háborúk kapcsán keletről behurcoltatott, mindig óriási pusztításokat okozott, melyeknek csak az állományok rendkívül erős megfogása vetett véget. Így pl. a XVIII. század elején egész Európában oly hevességgel uralkodott, hogy 1711—1714-ig másfél millió marha esett áldozatul és Hollandia majdnem egész szarvasmarhaállományát elvesztette. 1740—1750-ig a veszteséget három millió darabra becsülik és maga Dánia ezidőtájt több mint két millió marhát veszített el. Megközelítő számítás szerint e század folyamán Németországban 30 millió, egész Európában 200 millió marha pusztult el marhavészben.

Ezek az időről-időre megismétlődő súlyos veszteségek készítették a nyugateurópai államokat arra, hogy különös törvényes intézkedésekkel védekezzenek ellenük és ugyanazok okából, illetve a járvány tudományos tanulmányozása és ellene sorompóba állítható szakemberek nevelése érdekében kezdtek a század vége óta mindenféle állatorvosi iskolákat felállítani. Amint azután a védekezés folyton erélyesebb, cél tudatosabb és egyöntetűbb lett, sikerült a járványt fokról-fokra kelet felé visszaszorítani és végül Európából majdnem teljesen kiirtani. De azért voltak még időről-időre súlyos járványok; így a napoleoni háborúk, az 1830—31. évi lengyel fölkelés, majd az ötvenes években és az 1870/71. évi francia-német háború után, amidőn franciaországban 70.000, Elzász-Lotharingiában 30.000 állat pusztult el. 1865-ben a járvány a londoni piacra hurcoltatván be, másfél év alatt 500.000 állat pusztult el, onnan pedig Hollandiába vitetvén át, egy év alatt, a védekezés ellenére, 156.594 drb esett neki áldozatul.

Magyarország utba esvén a népvándorlásoknak és a hadak átvonulásának, de Oroszországhoz és a Balkánhoz való közelsége miatt is, természetesen nagyon kivette a részét a járvány okozta pusztulásokból. A múlt század elején

az orosz-török háború kapcsán Oláhországból behurcolt betegség két év alatt 30.000 marhát ölt meg; a szabadságharc után 1865-ig 350.000 drb, azután pedig 1873-ig 165.732 állat pusztult el benne, pedig akkor marhaállományunk még tulnyomórészen az edzett magyar erdélyi fajta állatokból állott! Végre az 1874-ben megalkotott külön törvény a keleti marhavész irtásáról nálunk is a járvány gyors gyérülését, majd teljes megszűnését eredményezte és 1881. óta országunk egész területe vészmentes.

Az előbb közölt néhány számadat már fogalmat ad a járvány pusztító jellegéről olyan időben és olyan területeken, amidőn és ahol az állatállományok még nem voltak annyira érzékenyek, aminők olyan vidékeken, amelyek már hosszabb idő óta vészmentesek voltak. Hogy ilyen állatok között minő borzalmasak a veszteségek, arról azok a tapasztalatok tájékoztatnak, melyeket a múlt század végén Afrikában tettek, amidőn a betegség oda a Vörös-tenger felől 1839-ben behurcoltatott.

Ez alkalommal gyorsan terjeszkedve déli irányban, egyedül Transvaalban egy év alatt (1897-ben) 930.000 drb, ugyanakkor és a reá következő évben pedig a Fokföldön 1.300.000 darab szarvasmarha elhullását okozta. 1903-ban Egyiptomban lépett fel, mire a három millió darabot kitevő marha- és bivalyállományból három év alatt félmillió darab pusztult el. Amár utóbb már erősen védekeznek ellene, egyebek között különféle védőoltásokkal is, mindazonáltal még minduntalan kiújul s pl. Német-Kelet-afrikában 1913-ban az állomány felének kipusztulását okozta.

Ezeket az óriási veszteségeket az a körülmény teszi érthetővé, hogy főleg közép- és Délafrikában a gyarmatosító államok nagy súlyt helyeztek a szarvasmarhaállomány fejlesztésére s e végből Európából nagyon sok állatot vittek oda be, úgy hogy az ottani állományok jórészt szines fajta állatokból és ilyenek keresztezett utódjaiból állnak.

Ezeket az óriási veszteségeket az a körülmény teszi érthetővé, hogy főleg közép- és Délafrikában a gyarmatosító államok nagy súlyt helyeztek a szarvasmarhaállomány fejlesztésére s e végből Európából nagyon sok állatot vittek oda be, úgy hogy az ottani állományok jórészt szines fajta állatokból és ilyenek keresztezett utódjaiból állnak.

Ezeket az óriási veszteségeket az a körülmény teszi érthetővé, hogy főleg közép- és Délafrikában a gyarmatosító államok nagy súlyt helyeztek a szarvasmarhaállomány fejlesztésére s e végből Európából nagyon sok állatot vittek oda be, úgy hogy az ottani állományok jórészt szines fajta állatokból és ilyenek keresztezett utódjaiból állnak.

Biztosítsuk lóhere- és lucernavetőmag szükségletünket!

Mezőgazdasági szempontból nem közömbös, sőt mondhatni felette fontos az a körülmény, hogy ennek a két legelterjedtebb, legértékesebb takarmánynövényünknek, a lóherének és lucernának termelése fennakadást ne szenvedjen. Ezt pedig csak oly módon érhetjük el, ha már jó előre gondoskodunk vetőmagszükségletünk biztosításáról.

Hogy mennyi jelenleg országunk készlete s mennyi lesz még az a mennyiség, amelyet a most még javában folyó eséplés után fogunk kapni, csak megközelítőleg becsülhetjük, biztos, elfogadható adataink nincsenek, ezért felette megfontolandó, hogy országunk területéről, a meglévő, jó, vetési célra alkalmas készletekből bármily mennyiséget is kiengedjünk-e vagy sem?

A kereskedői körökben az az általános vélemény, hogy úgy a lóheremagból, mint a lucernamagból országunkban van elegendő, sőt még felesleg is lesz, melynek kivitele igen nagy állami és közgazdasági érdek. Lehet, hogy igazuk van, de míg állításuk helyes voltáról nem győződünk meg, addig jó minőségű lóhere- és lucernamagot — nézetem szerint — országunk területéről kibocsátani nem szabad. Ne áldozzuk fel tehát heretermelésünket a momentán nagy jövedelmet ígérő üzletért, mert könnyen megtörténhetik, hogy a most könnyelműen kibocsátott készleteket igen drágán kell majd visszavásárolnunk.

Magyarország évi herevetőmagszükséglete (lásd „Köztelek” 1915. évi 25. évf. 44. sz. számában) azzal a szomorú ténnyel kapcsolatban, hogy jelentékeny része idegen megszállás alá került, nagymértben esökkent, a lóherével bevetett terület kb. 60%-kal, a lucernával bevetett terület pedig mintegy 20%-kal kevesbedett. Így országunk lóherével bevetett területe ma megközelítőleg 247,100 kat. hold, lucernával bevetett területe pedig 314,300 kat. hold.

Lóheréből, ha kat. holdanként átlag 12 kgr. vetőmagot számítunk, vetőmagszükségletünk 29,652 q, lucernából pedig, ha kat. holdanként átlag 13,5 kgr. vetőmagot számítunk és figyelembe vesszük, hogy átlagos termelési ideje öt év, a szükséglet 8486 q. Ez a mi vetőmagszükségletünk, ezt kell tehát mindenekelőtt biztosítanunk.

Termésünkből feltétlenül vissza kell tartanunk elsősorban azokat az árakat, amelyek arankamentesek és amelyek — bár kisaránkával fertőzve vannak — de tisztíthatók, amelyek tehát kellő előkészítés után arankamentességre fehér bárcával ólomzárhatóak s ha ily áruból nem volna annyi, mint amennyiből vetőmagszükségletünket fedezni lehetne, akkor másodsorban tartjuk vissza azokat, melyeket meg lehet tisztítani annyira, hogy kg.-ként pár szem nagyaránkánál többet nem fognak tartalmazni; ezek az árak megfelelnek még az enyhébb ólomzáró eljárás követelményeinek és piros bárcával ólomzárhatóak. Az ily módon ólomzáró heremag bárcáján határozottan meg van jelölve, hogy a zsákban levő áru nagyaránkás (kisaránkára ez a kedvezmény nem vonatkozik), de kilogrammonként pár szem arankánál többet nem tartalmaz, takarmánytermelésre alkalmas, magtermelésre pedig csak abban az esetben, ha a vetésben fellépő aranka gondosan kiirtott vagy az abban egyáltalában nem lépett fel.

WOHANKA ÉS TÁRSA UTÓDA R.-T. Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. sz.

GÉPOSZTÁLY:

Nyersolajmotorok
Vetőgépek
Boronák

Konkolyozók
Szecskavágók
Kukoricamorzsolók
EKÉK
Tengelyek
Szijskorongok

HALOMOSZTÁLY:

Darálójáratok
Őrlőjáratok
Malomkövek

Gazdasági malmok
Koptatók
Daratisztítók
Felvonók
Garatok
Lisztszítók

8221

Teljes malomberendezéseket rövid idő alatt szállítunk.

Tervrajzokat és költségvetéseket gyorsan készítünk.

Ha heremagkészleteinkből ezeket a vetési célra alkalmas árukat kiválasztjuk és visszatartjuk, szükségletünk előreláthatólag fedezve lesz. A többi fennmaradó tisztíthatatlan nagyaránkás árukat, továbbá a szél- és géprostaaljakat, melyek nálunk vetési célra nem alkalmasak, mint fölösleges árukat, ha kéri, engedjük ki a külföldre, adjunk reá kiviteli engedélyt. A külföldön ezeket az árukat még minden veszély nélkül fel tudják használni, különösen Svédországban és Németország északibb vidékein, hol a hereféléket tisztán csak takarmánynyerés céljából vetik.

A kiviteli engedélyek megadásánál azonban legyünk óvatosak és csak oly árukra adjuk meg azt, melyek tényleg meg is vannak és amelyekről az arra hivatott vetőmagvizsgáló-állomás bizonylatot állít ki, hogy az nálunk vetési célokra alkalmatlan.

Ezeket az árukat a külföldre — véleményem szerint — mind ki kell bocsátani és a kért engedélyeket, hogy az üzlet mentől gyorsabban legyen lebonyolítható, adják meg a lehető leg-rövidebb idő alatt s ne csak egyes kiváltságos cégeknek, bankoknak, hanem mindazoknak, kik igazolni tudják, hogy magkereskedelemmel és ezzel kapcsolatban vetőmagvagnak külföldről való behozatalával és a külföldre való kivitelével hivatásszerűen foglalkoznak.

Ha ezeket a fölöslegeket, a nálunk hasznavehetetlen készleteket kibocsátjuk — azt hiszem — közgazdasági érdeket szolgálunk, miért is ezt elő kell segíteni, de okvetlen szükséges, hogy az intézkedések megtételénél a kellő óvatosság ne tévesztessék szem elől, nehogy viszszaélések fordulhassanak elő.

Gerhardt Guidó,
m. kir. kísérletügyi állomásvezető

KASZÁLÓ- ÉS LEGELŐJAVÍTÁS.

Hovatvezető: o. Dörner Béla.

Az ősztői és téli legeltetés káros hatása.

Minden gazda tudja, hogy a legelő fütermése tavasszal és nyár elején sokkal nagyobb, mint nyár utóján és ősszel, illetve, hogy a legelő jószágbirása a legeltetési idő második felében jóval kisebb, mint első felében. Arra azonban alig gondol valaki, hogy a jószágállományt a fütermés csökkenése arányában ápsztani kellene, vagy okkal-móddal gondoskodni kellene arról, hogy a jószág ősszel se szenvedjen szükségletet.

A jószág tehát leromlik, a legelő pedig károsodik. A legelő jobban, mint a jószág, ha az naponként hazajár és reggel este kézből is lehet etetni. Mindkettő egyaránt és igen jelentékenyen akkor, ha a jószág kün hál és kizárólag a legelő fütermésére van utalva. Az ember igazán nem tudja, a kopár legelőt vagy a csonttá aszott jószágot sajnálja-e inkább. Talán az állatot, mert hiszen élő, érző lény, amely nem oka szomorú sorsának, hanem a gondatlan kapzsi ember, akinek csak hasznót hajt.

Persze, ilyenkor a sanyaru időjárás, a kerülhetetlen sorsot szidjuk, ahelyett, hogy gondos előrelátással és célszerű intézkedésekkel a kétoldalú bajt, amely a legelőnek is, a jószágnak is egyaránt árt, lehetőség szerint elhárítani iparkodnánk. Pedig lehet a baj ellen küzdeni! De nem a legelőnek csufolt kopár oldalakon és futóhomokos területeken és nem a jelenlegi nomádszerű, ősi legelőgazdálkodás mellett, hanem az olyan legelőknél, amelyek ezt a nevet valóban megérdemlik, intenzív és okszerű keze-

lés és használat mellett igenis, gondoskodni lehet arról, hogy a fütermés ősszel, sőt késő őszig kielégítő legyen.

Az Országos Erdészeti Egyesületben a folyó évi május hó 27-én „Az alföldi legelők rendezéséről a fásítással kapcsolatban” számos gazda jelenlétében megtartott felolvasásban jeleztem volt azokat az eljárásokat, amelyek ezt lehetővé teszik és amelyekre alkalomadtán e helyütt vissza fogok térni. Egyelőre csak felolvasásomra hivatkozom, amely az „Erdészeti Lapok” folyó havi füzetében jelent meg és a legelőgazdaság terén időszzerű egyéb kérdésekkel és teendőkkel is foglalkozik. Erdész kollégáim mindegyike bizonyára készséggel bocsátja rendelkezésére ezt a füzetet az érdeklődő gazdaszaktársaknak.

Az állandó legelőknél az évelő füvek tulajdonságai. Ezek életük első évében csak meddő levélcsoport fejlesztnek. Élettartamuk bármely évében meg lehet rajtuk különböztetni: a jelen évben fejlesztett meddő levélcsoport; a múltévi levélcsoport, az abból a folyó évben kihajtott virágos termőszállal és az ennek a gyöktövében ülő rügyecsomót, amelyből a jövő évben lesz meddő levélcsoport; tehát a jelen, a múlt és a jövő évi generációt.

Ha az évelő fű, a virágos szál levágása, lerágása, illetve lelegeltetése folytán magot hozni nem tud, úgy a különben arra szánt energiáját is, a folyó és a jövő évi levélcsoport, illetve rügyecsomó erőteljes fejlesztésére, azaz sarjadásra fordítja. Az állandó lerágás, lelegeltetés tehát az állandó füvetek életfenntartási ösztönüként fogva folytonos sarjadásra készíti mindaddig, amíg a vegetáció tart és ennél fogva közvetlen előidézője a sűrű, dus gyepezetnek.

Az évelő fű azonban nemcsak a vegetáció ideje alatt törekszik a megfűsített magtermést pótolni, hanem ezzel a törekvéssel tér nyugalomra, illetve nyugalomra térése előtt tartaléktápanyag képzéséről gondoskodik, hogy a jövő évben minél korábban és minél erőteljesebben megindulhasson.

Meg van állapítva, hogy az évelő fű sarjadási képessége a többnyire ágas gyöktörzs többé-kevésbé összeszorult szárbütykeiben rejlik és hogy az évelő fű a tartaléktápanyagot azokban raktározza fel. Ahhoz azonban, hogy a fű ősszel tartaléktápanyagot gyűjthessen és átáthasonthassa, elsősorban levelzetre van szüksége, továbbá bizonyos foku meleget, nedvességet és napfényt nem nélkülözhet.

Ha tehát a legelőt ősszel tövig lerágtatjuk és a fagy beálltáig legeltetünk rajta, illetve a legelő kopaszon kerül a télbe, akkor az évelő füvek tartaléktápanyagot egyáltalán nem, vagy csak igen keveset tudnak gyűjteni és ennél fogva a következő év tavaszán csak későn és gyengén tudnak megindulni, sarjadási képességük pedig megcsappan. Ha pedig a legelőnek ez a kiméletlen és észszerűtlen használata tartamosan ismétlődik, úgy a jöfőle füvek évről-évre elgyengülnek, degenerálódnak, végre kivesznek. A legelő fokozatosan leromlik, végül teljesen elsilányodik.

A legelőnek ilyen megromlását lényegesen előmozdítja és sieteti a juhokkal való téli legeltetés, annál is inkább, mert a juh a legmélyebben rágja le a füvet, sőt szükségéből az édesfű gyökértörzsét is megeszi; tehát már 2—3 év alatt is teljesen kipusztíthatja. A juhokkal való téli legeltetés — sajnos — országszerte kisebb-nagyobb mértékben szokásban van.

A legelő gyepezetét alkotó növények tehát még az időszak alatt sem pihenhetnek, amelyet a természet erre a célra szánt nekik és amelyre feltétlenül szükségük van. Ez pedig nagy baj nemcsak azért, mert a legelő fokozatosan tönkremegy, hanem azért is, mert a gyepezet ilyen nyuzásából, sanyargatásából származó haszon

elenyésző esekély ama kár mellett, amely abból származik, hogy a legelő a kalleténél későbbben zöldülvén ki, a korai legeltetés hasznától el-esünk, ez azonban igen jelentékeny, mert a gazdának tavaszkor már alig van takarmánya és mert a legelő fütermése tavasszal a legnagyobb, legjobb és legtáplálóbb, tehát ennek a bő és értékes fütermésnek egy jelentékeny részétől esünk el.

A művelt nyugaton, ahol igazi legelőkultúra van, esakis az olyan legelőn legeltetnek ősztől, ahol igen dus a fütermés, de idejében beszüntetik, mert általános szabály az, hogy a legelő ne csupaszon, hanem tartósan kerüljön a télbe.

Figyelembe véve azt a gazdálkodást, amely főleg a közlegelőknél egyébként is folyik és azt a közönyt, amellyel azt a félszeg gazdálkodást már évtizedek óta majdem tétlenül nézzük: a legelők jelen állapotán igazán nem lehet csodálkozni. De itt a tizenkettő óra, amely cselekvésre készítet, mert különben nemcsak a meglévő legelők fognak teljesen tönkremenni, hanem azok sem fognak rendeltetésüknek megfelelni, amelyek a birtokreform kapcsán fognak az állattenyésztés fejlesztése érdekében kihasználni.

Biró János.

Szeszgyártás csalamádéból és tengeriszárból.

A Köztelek nov. 6-iki 45. számában hasonló című cikknek főleg az a része ragadta meg figyelmemet, hogy „és tengeriszárból”. Sajnos, akármilyen figyelemmel olvastam is végig ezt a cikket, arról, hogy tengeriszárból hol, hogyan és mennyi szeszt termeltek, egyetlen szót sem találtam, bár mindig ott szerepel az éppen nekem feltűnt kitétel: „és tengeriszárból”.

En eddig úgy tudtam, hogy a tengeriszárban csak addig van cukor, amíg az zöld, míg a termés meg nem érett rajta; a száraz szárban pedig már nincs cukor. Hogy lehet hát abból mégis cukros levet sajtolni és szeszt termelni? Ha pedig ez tényleg így van, akkor miért emlegetik a cikkben mindig a tengeriszárat, amelyből a kísérletek szerint úgy látom nem is próbáltak cukros levet, illetve szeszt előállítani?

A csalamádéból való szesztermelésnél sem ismerem ki magamat, mert igen összezavarva mondják, hogy: „a kismegyeri gyárban a lé 7% erjeszhető cukrot tartalmazott. Átlag 225 kg. csalamádéból kaptak 100 kilogramm lét, melyből 3'8 liter abszolút alkoholt állítottak elő”.

Vagyis, ha jól számítottam át, egyszerűen és világosan 100 kg. csalamádéból 1'68 liter abszolút alkoholt kaptak.

Hasonlóképpen Felsőványban is igen zavarosan van megadva az eredmény: az első 9°-os és a második 6°-os összekevert lé került feldolgozásra. A leerjedés 1'5° saccharométer volt. A nyert szesz 85°-os volt és 35 hl. cefréből 120 liter 85°-os alkoholt termeltek. Azca világosan: egy hektoliter cefréből 2'9 liter abszolút alkoholt állítottak elő, ami megfelel egy hektoliter 7°-ról 1'5°-ra leerjedt cefréből nyerhető mennyiségnek.

Most még azt szeretném tudni, hogy mennyi csalamádénak kellene egy hold földön teremni, hogy ilyen eredmények és ilyen költséges berendezés mellett ez az eljárás „olcsó” szeszt adjon, szemben az egy holdon termelhető réppával, vagy burgonyával és az azokból köztudomás szerint nyerhető sokkal nagyobb (100 kg-ként 10 liter) szeszmenyiséggel?

Azután mért kell finoman feltépett csalamádészarat költséges hidraulikus sajtókon tönkeltlenül kisajtolni — amely eljárás különben a

Vetőgépek, trieurök, ekék, daralómalmok, motorok, mindenféle mezőga dasági vasáru azonnali szállításra kapható: **FARAGÓ ANDOR** Budapest, V., Vécsey-utca 2.

3. Az 1920. évi szeptember hó 1-je óta termelt és zár alá helyezett szesz örzési költségeit hektoliterenként (100 liter alkohol) és pedig nyers szesz, valamint elő- és utó párlat után évi 170 K.-ban, a finom szesz (középpárlat) után pedig évi 210 K.-ban állapítom meg.

4. A szeszfőzdek, illetve szeszszabadraktárak vállalkozói a zár alá helyezett szeszszabadraktárak nyilvántartása és kiutalása körül felelősök költéségei megtérítésére a kiutalt zárt szeszmenyiségeket után a jelen rendelet életbe lépésétől kezdődően további rendelkezési kezelési illetékek fejében hektoliterenként 20 fillért kötelesek az illetékes állampénztárba befizetni. Ezt a kezelési illetéket azok, kiknek részére a zárt szesz kiutalása történik, a szeszfőzde, illetve szeszszabadraktár vállalkozójának megtéríteni kötelesek.

5. A zár alá helyezett és igénybevett finom szesz ára, ha a szesz megadóztatva kerül forgalomba, hektoliterenként (100 liter alkohol) 7150 K.-ban állapítatik meg. Ebből az összegből kontingens szesz után 2400 K., exkontingens szesz után 2380 K., a termelőnek és 600 K., a finomítóknak járandóságára, a fennmaradó összeg pedig, mely kontingens szesznel 4150 K.-t, exkontingens szesznel 4170 K.-t tesz ki, adók és árrészesedés fejében az államkincstár javára esik.

Ha szabad szesz megadóztatva kerül forgalomba, egy hektoliterenként (100 liter alkohol) kontingens szesznel 4150 K., exkontingens szesznel 4170 K. adók és árrészesedés fejében az államkincstárba befizetendő.

Ugy a zár alá helyezett, mint a szabad szesznel az államkincstárt illető 4150, illetőleg 4170 K.-ból kontingens szesznel 90 K., exkontingens szesznel 110 K. szeszfogyasztási adót, 70 K. szeszadóptólékat, 3990 K. pedig kincstári árrészesedést képvisel.

6. A külföldről behozott égetett szesz folyadékok után a vámilletékek és a szeszfogyasztási adó nagyobbik tétele szerint járó adón kívül szeszadóptólék és kincstári árrészesedés fejében hektoliterenként 4000 K. fizetendő. A termelési adó alá eső szeszfőzdek a szeszadón és szeszadóptólékon kívül hektoliterenként 3990 K.-t kötelesek kincstári árrészesedés fejében fizetni.

7. §. Az 1920. évi szeptember hó 1-je óta termelt szesz, ha a szabadforgalomba nem ment át, hanem még a szeszfőzdekben vagy szabadraktárakban van, a jelen rendelet 5. §-ában megállapított részletezés szerint esik szeszadó, szeszadóptólék és kincstári árrészesedés alá, míg a korábbi termelési időszakokban termelt szesz után arra való tekintettel, hogy a termelőnek járandósága és a szeszfogyasztási költségei is a most megállapítottnál kisebbek voltak, kincstári árrészesedés címén a mutatózó különbözet is megfizetendő. Ehhez képest az alábbi kivételektől eltekintve, az 1919. évi szeptember hó 1-je előtt termelt finom szesz után szeszadó, szeszadóptólék és kincstári árrészesedés fejében hektoliterenként 6350 K. az 1919/1920-iki termelési időszakból finom szesznel kontingens szesz után 5650 K. és exkontingens szesz után 5970 K. fizetendő. A most jelzett megkülönböztetés szerint ugyanily mérvű szeszadó, szeszadóptólék és kincstári árrészesedések fizetendők az 1919. évi szeptember hó 1-je előtti időből, illetve az 1919/1920-iki termelési időszakból származó s a szabadraktárak által a jelen rendelet életbe lépése előtt finom állapotban átvett szeszmenyiségeket után is.

Ha az 1919. évi szeptember hó 1-je előtt, illetve az 1919/1920-iki termelési időszakban termelt és még raktáron levő szesz 1920. évi augusztus hó 31-ike után került, illetve kerül finomításra, úgy hogy a finomított hektoliterenként 600 K. járandóság illeti s ehhez képest ilyen szesznek adólefizetése mellett való elszállítás esetén szeszadó, szeszadóptólék és kincstári árrészesedés fejében az 1919. évi szeptember 1-je előtt termelt finom szesz után hektoliterenként csak 5850 K., az 1919/1920-iki termelési időszakból származó kontingens-szesz után 5570 K. fizetendő. A most jelzett megkülönböztetés szerint ugyanily mérvű szeszadó, szeszadóptólék és kincstári árrészesedések fizetendők az 1919. évi szeptember 1-je előtti időből, illetve az 1919/1920-iki termelési időszakból származó s a szabadraktárak által a jelen rendelet életbe lépését követő időben finom állapotban átvett szeszmenyiségeket után is.

Ha finomítóval kapcsolatos szeszfőzde vállalkozója az 1919. évi szeptember hó 1-ét megelőző időből, illetve az 1919/1920-iki termelési időszakból származó és 1920. évi szeptember hó 1-je előtt finomított szeszt a jelen rendelet életbe lépése után adóval terhelt szabadraktárba szállít el, egy a jelen rendelet 5. §-a értelmében a finomított illető járandóságot felszámíthatja, de a jelen szakasz első és második bekezdésében jelzett összegek közötti különbözeteit, vagyis az 1919. évi szeptember hó 1-je előtt termelt szesz után hektoliterenként 500 K.-t, az 1919/1920-iki termelési időszakban termelt szesz után pedig 400 K.-t kincstári árrészesedés címén az elszállít-

ásra vonatkozó bejelentés megtétele előtt az állampénztárba beszállítani köteles.

Ha a termelő vagy finomító, illetve a szabadraktár vállalkozója az 1919. évi szeptember hó 1-ét megelőző időből, illetve az 1919/1920-iki termelési időszakból származó és vállalatában még készlemben levő szesznek a jelen rendelet hatályba léptét követően adóval terhelt történő elszállítás esetén a vonatkozó rendeletek értelmében öt illető összegnél többet szed be, a különbözetet árrészesedés címén az állampénztárba befizetni köteles.

Újabb kivitteli illetékek.

A pénzügyminiszter f. hó 18-iki 7853. számú rendelete értelmében a kivitteli illeték alá eső áruk jegyzéke (f. évi július elsejei 274. számú P. M. rendelet), a rendelet kiadásának napjától kezdve következőképpen igazítandó ki:

Hajdina után q-ként, a teljes súly után jár 200 K., köles után q-ként a teljes súly után jár 200 K., sertészalami után q-ként a tiszta súly után jár 2400 korona kivitteli illeték, amely olyan árukat érintendő, amelyek kivitteli engedélyre f. évi november 18-án vagy későbbben kell.

A tojásszállítás szabályozása.

A közlekedési miniszter f. hó 21-iki 72.030. számú rendelete értelmében belföldön tojást vonaton, hajón, léghajón s b. csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani. Budapestre felhozott tojásáruval azonban nem esik szállítási igazolványi kényszer alá, kivéve a hajón Budapestre címzett tojásárukat. A tojásszállítási igazolványokat a helyi elsőfokú közigazgatási hatóságok (főszolgabíró, rendőrkapitány, polgármester) szolgáltatják ki, de mindenkor a közlekedési miniszter előzetes hozzájárulása alapján.

Zab, muhar és cirok kivitele.

A f. hó 21-iki 9860. M. E. számú kormányrendelet értelmében zab, muhar és cirok kivitelét, valamint behozatalt az érdekeltek meghallgatása után a pénzügyminiszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg engedélyezi.

Tűzfakészletek bejelentése.

Az erdő- és faügyek országos kormánybiztosa 6410. számú rendeletével felhívta az ország valamennyi fatermelő tisztelettel, hogy f. hó 30. án kitermelendő tűzfakészleteket jelentésük be egyszerű levélben a Magyarországi Faértékesítő Hivatalnak és az illetékes kir. erdőfelügyelőnek, feltüntetve a készlettulajdonos nevét, a készlet tárolási helyét és minőségét.

Uj váltópénz.

A pénzügyminiszter f. hó 23-iki 5989. számú rendelete alapján a m. kir. postatakarékpénztár f. évi október hó 2-áról keltezett 20 filléres pénzjegyeket bocsát ki, amelyeket tíz korona összeg erejéig mindenki köteles fizetési eszközként elfogadni.

LEVÉLSZEKRENY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék allandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői tisztelet”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetései, lapreklamációi, cím-változtatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadó-hivatalhoz fordulni.

Fejeskáposzták szabadban való telettötése.

36. sz. kérdés. Lehet-e őszkor téli fejeskáposztát a szabadban eltartani, amint azt nálunk itt-ott láthatjuk is. Nagy mennyiségben szokták azonban a káposztát ilyen módon Hollandiában teletetni, amit ők a tavasszal elérhető magasabb ár miatt végeztek. Hogy pedig ez nálunk eléggé kifizetődött, bizonyítja az is, hogy az ilyen káposztát tavasz felé még nálunk is szívesen vásárolták, még csak nem is nagyon régen. A szabadban való telettötésnél elsősorban a helyet jól

meg kell választani. A hely lehetőleg közel legyen a lakóházhoz, hogy azt bármikor könnyen lehessen közelíteni, továbbá ügyelni kell arra, hogy az mindenkor a terület legmagasabb pontján legyen, mert ellenkező esetben a lefolyó vizek könnyen tömeges rohadást idézhetnek elő. Az így kiszemelt területre azután száraz szalmát, vagy kukoricakórót hintünk kellő mennyiségben, melyre a káposztafejeket gula- (prizma-) alakban rakjuk. A káposztafejeket meg kell tisztogatni a külső elálló, esetleg rohadni kezdő levelektől. A gulát azután szalmával, vagy kukoricakóróval betakarjuk és így hagyjuk mindaddig, amíg azt csak a megfagyás veszélye nélkül megtehetjük. Hogyha hosszú ideig szőp meleg ősz van, úgy a takarót reggelenként leszedjük, estére ismét fölteszük. Mikor már félni lehet az erősebb fagyoktól, akkor a vidéknek megfelelően 15–20 cm. vastag földréteggel borítjuk be, mely beborítást az időjárásnak megfelelőleg ugyanilyen mértékben meg is ismételtjük. A földdel való borításnál ügyelni kell arra, hogy a gula körül árok képződjék, amely a lefolyó viz felfogására szolgál.

Hogyha az idő túlszigoru talánna lenni, vagy száraz fagyok idején, az egésze még szalmát is tehetünk. Vigyázni kell azonban arra, hogy takarót szalmás trágyát semmiesetre sem használjunk, mivel az eső által kioldott trágyaléval a káposzta rossz izt kapna.

Tavasz közeledtével, az időjárásához képest, az egyes takarórétegeket eltávolítjuk, de szükség szerint néha vissza is kell tenni azokat. Ezen ki- és betakarás folytán a káposzta jól át fog telelni, nem árt meg neki a fagy, de nem is fog megfűlledni. Szedhető a káposzta télen bármikor enyhe időjáráskor. Az így telettetett káposzta még meg is halványodik, vagyis az ősz folyamán zölden elrakott káposztafejek a tavaszi hófehérek lesznek, miáltal a káposzta bizonyos fokig zsengébb is lesz.

A vermeslőnél szokásos szellőztetőket itt el lehet hagyni, mivel a szellőztetést a ki- és betakarással amúgy is szabályozzuk.

Végezetül meg kell jegyezni, hogy az így telettetett káposztánál vízvesztésesé folytán mintegy 4–6% súlyvesztésesé következik be, valamint romlásra körülbelül 3%-ot kell számítani, amely veszteségekhez járul még mintegy 8–12% a fejek nagysága szerint, amit az átteleltetett káposztafejek megtisztogatásánál keletkezett hulladékok tesznek ki, vagyis a telettetés folytán keletkezett összes veszteség körülbelül 15–20%.

Buchta Győző.

Gyümölcsvermes. 37. kérdés. Erdélyi ismerőseimtől hallottam, hogy lehet az almát minden baj nélkül a szabadban vermes is eltartani. Igaz ez? Ha igen, hogyan kell ezt végezni?

G. R. A.

Felelet a 37. sz. kérdésre. Közönségesebb, nem kényes gazdasági almafajtákat, aminek például Masánszki, Téli piros pogácsa, Bánffy Pál stb. az ország nem egy helyén, így leginkább Erdélyben, de az Alföld egyes részein is, egyszerűen csak vermekben szokták eltartani. A vermeket a kert vagy a gyümölcsös legmagasabban fekvő és teljesen száraz helyén ássák, lehetőleg a lakóházhoz közel, hogy azt szemmel tarthassuk. A vermeket szalmával vékonyan kibélelik, majd erre az almát rakják, amelyet szalmával és végül földdel betakarunk olyan vastagon, amilyen vastag földréteget az időjárás szerint igényel. A gödörbe való lerakásnál nagyon kell ügyelni arra, hogy az almák között rohadni, vagy rohadni kezdő ne legyen, mert az, különösen enyhébb időjárás esetén, megfertőzheti a többi almát, amittől azok nagy részben, vagy esetleg teljesen tönkremehetnek. A beföldelés úgy végezendő, hogy köröskörül szabályos érok keletkezzenek, amelynek szélessége és mélysége mintegy 30–40 cm. legyen. Ez az érok azt a célt szolgálja, hogy az esőviz abba összefolyjon és így az ne veszélyeztesse az almákat. Az eképpen

MAYER HENRIK és TÁRSA		VETŐMAGNAGYKERESKEDÉSE	
		Budapest, V., Akadémia-u. 8.	
Sürgőnycim: VETŐMAG BUDAPEST	VESZ heremagféléket, muhart, kölest, bükkönyt, kender- magot, fűmagvakat és egyéb gazdasági magvakat. Mintázott árajánlatok kérének.		Telefon: 165-62 9170

elvermelt alma így maradhat egészen március végéig, vagy április elejéig, teljesen sértetlen állapotban, amidőn is azt olyankor ki szokták szedni és a piacon aránylag jó áron eladni. Az eltartás folyamán vízpárolgatás következtében mintegy 2-3% súlyvesztésre kell számítani. Finomabb minőségű csemegefajtákat ilyen módon eltartani természetesen nem szabad, mert azok minőségileg sokat szenvednének ezáltal.

Buchta Győző.

KÖNYVISMERTETÉS.

Miképpen állítsuk össze a fejőstehének takarmányát? *Zaitsechek* Arthur dr. kir. fővegyésznek e címen a Kisérletiügyi Közlemények XXIII. (1920.) kötetének második füzetében közölt értékes tanulmánya a napokban különnyomat alakjában is megjelent. Ez a dolgozat a tejlést ellenőrző egyesületek számára készült az azokban tömörült gazdáknak és az ellenőröknek kíván hasznos utbaigazításokat adni a fejőstehének helyes és célszerű takarmányozása terén. Az idevágó takarmányozási ismereteket röviden és gyakorlatiasan összefoglalja és azokon kívül olyan takarmányértékelési táblázatot bocsát rendelkezésre, melynek segítségével az ellenőrök vagy a gazdák aránylag csekély fáradsággal állíthatják össze a különböző testsúlyú és tejhozamu tehének részére a megfelelő takarmányadagot. A tanulmány a következő fejezetekből áll. I. Keményítőérték és takarmányegység. II. Tejhozam és takarmányozás. III. Tehének takarmány szükséglete. IV. Takarmány értékelése. V. Takarmányozási előírányzat. VI. Takarmány szabványok. VII. Kérődzőket megállapított hazai és külföldi adatok alapján összeállított takarmányértékelési táblázat. Ez a táblázat különösen értékes abból a szempontból, mert nemcsak a szokásos külföldi adatokat sorolja fel, hanem lehetőleg hazai adatokra támaszkodik. Lapunk jeles munkatársának ezt a gyakorlati célú füzetét az érdeklődőknek külön is figyelmébe ajánljuk.

Rt.

A „Falu” 1920. november 15-iki 5. száma rendkívül érdekes és gazdag tartalommal jelent meg, sok szép illusztrációval. Ez a képes folyóirat, amelynek a főszerkesztője *Buday Barna*, felelős szerkesztője pedig *Marschall Ferenc* dr., mint a „Falu” Országos Szövetség közlönye, havonként egyszer jelenik meg. (Megrendelhető a „Falu” kiadóhivatalában, Budapest, IX. ker., Köztelek-u. 8. sz.) A legutóbbi számnak rövid tartalmát az alábbiakban közöljük: A közérdek minden előtt! (sokorópátkai *Szabó István*). — A „Falu” Szövetség vandorkiállításai (*Bodor Antal* dr.). — A csongrádi nagygyűlés. — Közutaink helyreállítása (*Malobicky János*). — A földadó. — Nemzeti femmaradásunk alapja a falu egészsége (*Gerlóczy Zsigmond* dr.). — Rákos betegségek (*Barta-Szabó József* dr.). — A villamos motorról (*Borus Ferenc*). Hogyan és miből építsünk? (*Horváth István*). — Egy új pénzfóras (szentiványi *Szász Tihamér*). — Tanácsok a gyermekek neveléséről (*Nagy László*). — Utban Csongrád felé (*Konkoly Thege Sándor* dr.). — A gyümölcsfajlítás helyes módja (*Füredi Jenő*). — Almabor készítése (*Buchta Győző*). — Érdekes olvasmányok (*Buday Barna*). — A régi alföldi pásztorélet (*Győrffy*). — Babonák a méhészetben... — Mit akarnak elvenni tőlünk? — Gyermekekről, szerkeszti *Lampérth Géza*.

A Magyar Gazdák Szemléje. A Magyar Gazdaszövetség havi folyóiratának *Bernát István* szerkesztésében megjelent november-decemberi száma a következő változatos tartalommal jelent meg: Vezetőhelyen *Gesztelyi Nagy László* dr., „Eszméink diadala” címen a III. Országos Szövetkezeti Kongresszus és az Egyetemi Közgazdaságtudományi Kar megnyitóján elhangzott beszédekhez fűz megjegyzéseket és kimutatja,

hogyan azok az eszmék, amelyeket a Magyar Gazdaszövetség köré tömörült agráriusok szolgáltattak, kezdik megteremni értékes gyümölcsüket. *Buday László* „Magyarország új népszámlálása” címen írt értékes tanulmányt. *Róbert Emil* „Gazdasági rekonstrukció és nagy vagyonadó” címen az általa tervezett „Országos Gazdasági Tanács” programját adja. Egyéb cikke *Csörer Lajos* dr.: „Csehországi kis középbirtokok”. *Szentivány Béla* dr.: „A magyar középbirtokosok osztály erővesztésének gazdaságtársadalmi okai”. *Lázár Andor* dr.: „A birtokreform az államháztartás szempontjából”. *Csoór Lajos* a „Zsidó-földbirtok gazdasági életünkben”. Ezt a gazdag tartalmat a különfélék rovata egészíti ki.

Uj gazdálap. *Somlóvidéki Uj Barázda* címmel a Devecseri Járási Gazdaszövetség hetilapot indított meg; felelős szerkesztő *Günther Ferenc*, a Gazdaszövetség kiváló agitátorát ismert igazgatója, a lap szerkesztőbizottságának tagjai pedig *Magyar Károly* dr., *Jókay-Ihász Miklós* dr. és *Belák Eudre*. A lap első számának tartalma változatos, közleményei színvonalosak. Méltán remélhetjük, hogy az új lap a társadalmi és szövetkezeti törekvésnek serkentő eszközévé s a mezőgazdasági érdekek erős támaszává válik.

Külföldi Magyarság. Ez a címe egy új, két-hetenként megjelenő lapnak, amelyet Külföldi Magyarok Szövetsége ad ki; felelős szerkesztője *Nagy Béla*. A 16 oldalra terjedő közlőny kitűnően van megszerkesztve. Nélkülözhetetlen a külföldön élő magyaroknak és azok számára is, akiket külföldön élő honfitársaink sorsa érdekel.

Izsépfalvi Lavotta József dr.

(1870—1920.)

Egy jó emberrel kevesebb van: *Lavotta József*, a földművelésügyi minisztérium tanácsosa, f. évi november hó 20-án reggel 7 órakor csendesen elhunyt.

Lavottát mindenki ismerte, nemcsak a földművelésügyi minisztériumban, de kint a vidéken is a magyar gazdaságtársadalom vezető köreiben ismerték és szerették. Midőn tavaly hivatalnok pályájának 25-ik évfordulóját csendes, intim baráti körben ünnepelte, szinte maga is elcsodálkozott mennyire keresték őt fel jókivánataikkal az ország minden részéből.

Lavotta József a Felvidéken, Árvaváralján, született, édesatyja az ottani közbirtokossági uradalomnak főtisztviselője volt. Gondos nevelésben részesült. A főgimnázium bevégezése után a jogot végezte és az egyetemitanulmányok befejezése után a doktori diplomát megszerzvéen, tűstént a minisztérium szolgálatába lépett 1894-ben, mint fogalmazógyakornok.

Gyorsan haladt előre a hivatalos ranglétrán és több ügyosztályban teljesített szolgálatát után *Balogh Vilmos*, az elnöki osztály főnöke, maga mellé vette az elnöki osztályba, hol csakhamar feltűnt páratlan szorgalma, szakadatlan munkabírása és lebilincselő kedves uri modora által, mely neki öt lustrumot meghaladó köztisztviselői pályája alatt oly sok jó barátot szerzett. Felfelé önrészterez, lefelé előzékeny, szíves, szolgálatkés tisztárs; szerény modor, hajthatatlan munkabírás és energia a törekény testben, ezek jellemezték őt és hívták fel rá figyelmét miniszterének, *Darányinak*, ki őt *Balogh Vilmos* ajánlatára *Zsolnára* helyezte ki és megbízta a felvidéki miniszteri kirendeltség szervezésével, melyet *Darányi* a néhai nagyevű

Egán Ede által szervezett hegyvidéki népszegető akció mintájára szándékozott létesíteni, az északnyugati mostoha hegyvidéken lakó, de a magyar állameszméhez hiven ragaszkodó tót nép gazdasági helyzetének feljavítása céljából.

Es *Lavotta* megmutatta, hogy minisztere jó emberismerő volt, ki emberét a megfelelő helyre állította. *Lavotta* épp úgy megálta helyét az exponált nemzetiségi periferián, mint az elnöki osztály sima parkettján, puha, süppedő szőnyegén.

Végzetlen ambícióval és munkakedvvel fektet neki nehéz hivatásának. Ő, aki a szövetkezeti eszmének már azelőtt is lelkes híve volt, egyre-másra csinálta meg a hitelszövetkezeteket, a tejszövetkezeteket, az állathiztosító szövetkezeteket. Tíz éven keresztül minden évben ezrekre menő tót munkást szerződített az Alföldre aratási munkálatokra.

Hazafias magyar lelkének egész hevével csüggött az ő szeretett tótjain, kiknek nyelvét beszélte s akik között nőtt fel ő maga is s kik hazafiság dolgában vetekekednek a nagy Alföld magyarjaival s akiknek ősei *Ocskay dandárjában* *Rákóci* zászlói alatt verekedtek a magyar szabadságért!...

Rengeteg falusi népjóléti és gazdasági intézményt létesített s ilyenek létrehozása körül fáradhatatlanul buzgókodott. Szerette a falut és a magasabb gazdasági és szellemi kultúra áldásaival szerette volna megtölteni a Vág völgye legrejtettebb zugainak utolsó kis erdei írtványtelepét is. 1912-ben jártam nála *Zsolnán*, hol a felvidéki miniszteri kirendeltség mintaszervezői meg szervezték és vezetett központi irodája volt. Aztán egy hétre elmentünk faluzni. Emberei elkísérték *Sirokára*, hol állami bérleten földművelőiskolát létesített. Láttam ivóvizkutákat és csordaitatókat, melyeket a kirendeltség hozott létre. *Trencsén vármegye* báni járásában virágzó tejszövetkezeteket, az országot mentén rengeteg gyümölcsfát, virágzó mintaméheseket, községi bikaistállókat, gépszínek, mintatrágyatelepeket. De ki tudná mindazt felsorolni, amit aránylag rövid pár év alatt a kirendeltség aránylag igen szerény anyagi eszközeivel, de a helyi érdekeltség érdeklődésének felkeltésével és ügyes belevonásával létrehozott. Figyelme mindenre kiterjedt és a Felvidék népe esapattostól kereste fel a zsolnai kirendeltséget segítségért és gazdasági tanácsokért.

Az ellenséges cseh megszállás véget vetett ennek a működésnek. *Lavotta* eljöhett volna idejében a kirendeltség egész személyzetével, de nem tette. Hazafisága azt sugta neki: tartson ki a veszélyeztetett véghelyen, ameddig csak lehet. És ő kitartott, elszenvedve számtalan internálást, házkutatást, személyi motozást és más válogatott injuriákat a megszálló csehek részéről. Végre is repatriáltak. S ő eljött évtizedes sikeres működésének színhelyéről, nehéz, fájó szívvel. Embereit is elhozta nagyrészt s mindnyáját elhelyezte. Magára legutolsó sorban gondolt.

Sokáig beosztás nélkül volt. A Károlyi-kormány a felvidéki társadalmi mozgalom vezetését akarta rája bízni. A prágai követség vezetésével is megkínálták. Ő mindkét megbízás elől kitért. Végre mikor *Rubinek* vette át a földművelésügyi tárcát, *Lavottát* az elnöki osztály élére hívta meg, ki ezt a kényes bizalmi állást elfogadta s kiváló tapintattal és ráteremttséggel töltötte be.

Augusztus ment néhány ton mellé. A szívba, am talán még megelgyengült s a leggondos elhunyt.

A magyar régi, érdem a Felvidék jó séges munk puritán, jó örömet esá tehetett. Legyen n szeretett!

A megbó ment végbe megjelentek az *Szabó* azonkívül s vel a földm kara testüle gatója, *Jes* kezete vez gazdasági é tartást *Rap* porsónál *T* nyalásu em társról.

— A jó getni — évekkel ez harrónájé erendes m Kárpátok k amit egy e az egysége iránti szer fűzse.

— Szeg kedtél, am élni, szent veled egyt — De hisz nep a vilá megöntöz Ipoly győri sírodra a zöld repke havasi ró belélehelje amiért élt nem bold kércok és találtak. S amely por

Az OM ügyi szak séről szóló lapunk le A FÜL kormányz helyek ki kitasáról értelmében elnökhöz:

MAGYAR AGRÁR- ÉS JÁRADÉKBANK R.-T.
VETŐMAGOSZTÁLYA **VESZ** legmagasabb napi áron mindennemű gazdasági vetőmagot.
 BUDAPEST, V. kerület, Nádor-utca 16. szám.

Sürgönycím: AGRÁR BUDAPEST.

9251

TELEFON: 72-01.

Mintázott ajánlatok kéretnek.

Ma TELEFON 3:34 Fog

Augusztus hó vége felé feleségével együtt lement néhány hétre pihenni Almádiba a Balaton mellé. Aztán hazajött és itt elővette régi szívaja, amihez tüdőgyulladás is járult. Ezzel talán még megbirkózott volna. De a szive már elgyengült s a Jendrassik professzor klinikáján a leg gondosabb ápolás és gyógykezelés dacára elhunyt.

A magyar kir. földművelésügyi minisztérium régi, érdemekben gazdag vezető tisztviselőjét, a Felvidék jó tót népe igazi jó akaróját és hűséges munkatársát veszítte el benne. Talpig puritán, jó szívu, nemes lelkü ember volt, ki örömet csak abban lelte, ha másokkal jól tehetett.

Legyen neki könnyű a föld, melyet annyira szeretett!

Hegedüs Aladár.

A megboldogult temetése november hó 22-én ment végbe nagy részvét mellett. A temetésen megjelentek Rubinek Gyula kereskedelemügyi és Szabó István földművelésügyi miniszterek, azonkívül Szomjas Lajos államtitkár vezetésével a földművelésügyi minisztérium egész tisztihara testületileg, Szilassy Zoltán, az OMGE igazgatója, Jeszenszky Pál, a Mezőgazdák Szövetsége vezérigazgatója és még számosan a gazdasági élet vezetői közül. A temetési szertartást Raffay Sándor püspök végezte. A koporsónál Tahy Jakab h. államtitkár magas szónyalású emlékszóval mondott az elhunyt kártyársról.

A jövő boldogulás útját kívánta ő egyengetni — mondta a többek közt — amidőn évekként elzöngélt egy magasabb eszmétől, a népek harmóniájának eszméjétől vezettelve, itthagya csendes munkakörét és elment apostolnának a Kárpátok bércei közé, hogy amit a természet, amit egy ezredév története egybeforrasztott, azt az egységet, a népek együttérzésének, egymás iránti szeretetének kiváltásával még szorosabbra fűzze.

Szegény elköltözött barátunk! Amire törekedtél, aminek feláldozád életed javát, amiért élni, szenvedni és meghalni is édes: — mindaz veled együtt itt fekszik kiterítve a ravatalon.

De hisszük, hogy lesz még egyszer ünnep a világon s akkor, újból eljövünk, hogy megöntözzük sirodát a Vág, Nyitra, Garam, Ipoly gyöngyöző vizével, eljövünk és elhozzuk sirodra a Kárpátok soha nem hervadó örök zöld repkényét, elhozzuk és elültetjük sirodra havasi rózsáját, hogy megsugják neked, hogy beleleheljék elhaló lényed utolsó atomjába, hogy amiért éltél, amiért küzdöttél, nem üres fantom, nem hollywoodi lidércfény volt, mert a hármas bércek és a négy folyam népei újból egymásra találtak. S akkor tudom könnyű lesz a hant, amely poraidat, amely megtört szívedet takarja.

VEGYESEK.

Az OMGE állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálya november 15-ikén tartott gyűléseiről szóló jegyzőkönyvet helyszíne folyton csak lapunk legközelebbi számában tudjuk közölni.

A Földbirtokrendező Bizottság tagjai. A kormányzó Szomjas Lajos dr. államtitkár a ház helyek kijelöléséről és a kishaszonbérletek alakításáról szóló 1920. XXIX. t.-c. 1. szakasza értelmében alakítandó földbirtokrendező bizottság elnöke; a Kuria elnöke tagokul Zsivros Kálmán

és Pap István kuriai bírót; a közigazgatási bíróság elnöke tagokul Gulya László és Gyurkovich László dr. közigazgatási bírót, a földművelésügyi miniszter szakértőül Demján Gyulát, Ivády Bélát és Szilassy Zoltánt; a kisgazdaminiszter szakértőül Meskó Pált; a belügyminiszter képviselőjül Terstyánszky Kálmán államtitkárt; a földművelésügyi miniszter Maltasovszky Miklós dr. miniszteri tanácsost; az igazságügyminiszter Börcsök Andor dr. miniszteri tanácsost; a pénzügyminiszter Baross Gábor miniszteri osztálytanácsost; a Magyar Földbirtokrendező Országos Szövetsége képviselőjül báró Papp Géza dr.-t, az Országos Központi Hitelszövetkezet képviselőjül Horváth Dezsőt jelölte ki.

Szakközvetítő elnökök kinevezése mezőgazdasági tüzkárokhöz. Az Első Keresztény Biztosító Intézet r.-t. igazgatóságának felkérésére az OMGE elnöke éppen úgy, miként az a Gazdák Biztosító Szövetsége karbeszései is évek óta szokásos, az intézet biztosítói részére igénybeveendő szakközvetítők elnökeivé az 1920. évre a következőket nevezte ki: Ajkay Elemér földbirtokos, Uraiujlalu, Vas megye, Bibó Dezső földbirtokos, Euying, Veszprém megye, Habár Károly jószágigazgató, Marcali, Somogy megye, Jeszenszky Pál udvari tanácsos, a Magyar Mezőgazdák Szövetsége vezérigazgatója, Budapest, Kokas József jószágigazgató, Budapest, Matla Árpád földbirtokos, Százhalombatta, Fejérmegye, Merényi Kálmán püspöki uradalmi tisztartó, Galgalyörök, Pest megye, Mészáros Lajos földbirtokos, Mezőtúr, Nádudvari Andor földbirtokos, Miskolc, Teleky László földbirtokos, Mád, Zemplén megye, Almási Balogh Lóránt, Budapest.

Dohánybevételek gazdasági szakértők kinevezése. Az 1907. évi 57.231. szám alatt kelt pénzügyminiszteri rendelet értelmében az egyes dohánybevételekhez a gazdasági szakértőket és azok helyettesét az illetékes vármegyei gazdasági egyesületek kijelölése alapján a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének elnöke nevezte ki a pénzügyminiszter jóváhagyásával. Ennek megfelelőleg az 1920—21-iki dohánybevételek időszakra gazdasági szakértőkké és helyettesekké a következők nevezettek ki: 1. A budapesti m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Wodianer János, Budapest; helyettes Zsivranovits Béla g. e. titkár, Budapest. 2. A faddi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Dobos Gyula, Fadd; helyettes Gutay János, Fadd. 3. A nagygyaládi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Ruppert József gazdasági tanácsos, Kaposvár; helyettes Szalós Kornél gazdasági tanácsos, Nagygyalad. 4. A kiskunfélegyházi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Hoffner József dr. földbirtokos, Kiskunfélegyháza; helyettes Taby László földbirtokos, Kiskunfélegyháza. 5. A szegedi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Kátai Ferdinánd g. e. titkár Szeged. 6. A debreceni m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Tóty József, Debrecen; helyettes Biró Pál Debrecen. 7. A hajdudorogi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Zsoldos Ferenc Debrecen; helyettes Szabó Elemér Hajdudorog. 8. A nagylétei m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Derzsy László földbirtokos, Vértess; helyettes Asbóth Ferenc urad. intőző, Pécsa. 9. A polgári m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Horváth Gyula; helyettes Tardy Mátyás, Polgár. 10. A miskolci m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Vértessy Tivadar m. kir. gazd. tanácsos, g. e. titkár, Miskolc; helyettes Komjáthy Andor fb. Miskolc. 11. A kápolnai m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Hranovszky Béla, okl. gazda, Eger; helyettes Ridarcsik Miklós urad. gazdasági tanácsos, Kápolna. 12. A mezőkövesdi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Patay Gyula fb., Egerlővő; helyettes Nagy Ferenc fb., Egerlővő. 13. A rakamazi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Stomp György, Rakamaz; helyettes Mihályi György Rakamaz. 14. A nyiregy-

házi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Szikszay Sándor, m. kir. gazd. tanácsos, g. e. titkár, Nyiregyháza; helyettes Szalai Béla, Nyiregyháza. 15. A kiskőrösi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Erős György, Fényeslitke; helyettes Dine Balint, Kiskőrös. 16. A nagygyaládi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Pethő András, Nagygyalad; helyettes Pelsőy Béla, Nagygyalad. 17. A nyirbátori m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Balogh Ferenc, Nyirbátor; helyettes Kékly László, Nyirbátor. 18. A vásárosnaményi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Szabó Elek, Vásárosnamény; helyettes Horváth József, Hete, (Bereg megye). 19. A szolnoki m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Fekete István, Szolnok; helyettes Csapreghy Mihály, Szolnok. 20. A jászberényi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Bathó Pál, Jászberény; helyettes Eigen Pál, Jászberény. 21. A jászvásári m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Kürty Sándor, Jászvásár; helyettes Simon Ferenc, Jászvásár. 22. A tiszaroffi m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Waldeck György gróf Tiszaroff; helyettes Jancsó Géza, Tiszaroff. 23. A battonyai m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Weinrich Lajos fb. Battonya. 24. A békéscsabai m. kir. dohánybevételekhez: Szakértő Pfeiffer István m. kir. gazd. tanácsos, Békéscsaba; helyettes Solyom Lipót g. e. titkár, Békéscsaba.

A Szakács-féle motorka bemutatójának elhalasztása. Egyesületünk műszaki bizottsága folyó hó 13-án tartott ülésén a Szakács-féle motorka bemutatóját határozta el Mezőhegyesen, Hatvanban és Kaposváron. Mezőhegyesen a bemutatót f. é. december 1-én kellett volna megtartani, az előkészületek meg is történtek, a bekövetkezett fagyokra való tekintettel azonban a bemutató tavaszra halasztatott el.

A szántógépek munkahatásfokainak meghatározása címmel Herdliczka Ernő mérnök, gazdasági akadémiai tanár nagyérdemű tanulmányt írt, amelyet betegsége miatt akadályozva lévő, Kund Ede gépészmérnök, volt gazdasági akadémiai tanár, olvasott fel, a Magyar Műnök-és Építész-Egylet gépészeti szakosztályának legutóbbi ülésén. A szántógépek vizsgálatáig eddig soha sem határozták meg elméletileg is helyes állapon azok munkahatásfokát, hanem csak közvetlen a gyakorlati használhatóságra fontos adatokat az óránként fölhasznált terület, fölhasznált tüzelőanyag stb. határozták meg. Az ily meghatározások az egyes kísérletek nagyon eltérő körülményei miatt azonban még tisztán gyakorlati összehasonlításra sem kifogástalanul alkalmasak, annál kevésbé felelhetnek meg a gépszerkesztő céljainak. Az értekezés szerzője oly vizsgálati módszert dolgozott ki, melynek segítségével a szántógépek hatásfoka elméletileg is helyes és ezért bármiféle összehasonlításokra és következtetésekre is teljesen alkalmas módon állapítható meg. Számításait példaképpen néhány német kísérlet és az 1913-ik évi galántai szántógépbemutató adatainak módszere szerint való feldolgozásával mutatta be és ezek egybevetéséből a kötépes gőzeknek a járvasztól ekék fölött való nagy elméleti felsőbbbségére következtetett.

Motorkabemutató. A Wohanka és Társa utóda r.-t. gépgyár Pannónia-pusztán Meyer Mór vezérigazgató gazdaságában november 18-ikán munkában bemutatta a „Pax” motorkát. A bemutatáson ott voltak Matla Árpád dr., gazdasági főtanácsos, Szabó Gusztáv dr., műegyetemi tanár, Ordódy János min. osztálytanácsos, Rudas József, a Mezőgazdák Szövetsége vezérigazgatója, Balassa Frigyes ny. gépgyári igazgató, Farkas Ernő főmérnök, Hesz János, a Hangya géposztályának vezetője, Sarló János igazgató, Rothmeyer Imre, OMGE s.-titkár és még többen a gazdatársadalom köréből. A motor két eke vassal a szántásnál és négy eke vassal a tarlóhasításnál szép munkát végzett. Szakszerű magyarázattal Kertész

Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága Budapesten

TELEFON: 107-84, 73-86.

V.; Alkotmány-utca 29. szám. Sörgyőncim: „MEGALÉR” Budapest

!! Gazdatársadalmi intézmény !!

Foglalkozik: szarvasmarha, sertés, juh, ló, továbbá élő árú adás-vételével és bizományi értékesítésével.

Állatezállományok címszavak: 9376

Szarvasmarha, borjú és juhoknál: Sertésnél: Budapest—Ferencváros—Marhavásártér Budapest—Ferencváros—Sertésváros Huszállományok és élő árú: Budapest—Központi—Vásárcsarnok !!Mehívásra szakértőnket a helyszínrre kiküldjük!!

Arthur, a gépgyár igazgatója és Janitska Ede báró szolgáltak.

Az új birtoktörvény. A nemzetgyűlés által megszavazott birtoktörvény teljes szövege, annak szentesítése után a „Patria” irod. és nyomdai vállalat kiadásában magyar- és szlovén nyelvű, betűsoros tárgymutatóval, alcímek szerinti beosztással ellátva meg fog jelenni.

A földreformtörvény. A földbirtokreformról szóló törvény teljes szövege, magyar- és szlovén nyelven meg fog jelenni a „Vasárnap” képes hetilap kiadásában.

Cséső kincstári lovak kiutalása. A honvédelmi minisztériumhoz rokkant földművesek és kiscsapatok számára terjesztettek elő kincstári ló kiutalása iránt kérelmet.

Uj paprikaosztályozás. A szegedi vegyvizsgáló-állomás a forgalombakerülő paprika osztályozására új rendszerre lépett át.

A bor kivétel szabályozása. A bor kivétel szabályozó rendeletet december 1-től kezdve ismét teljes mértékben hatályba lépnek.

Uj naptárak. Két szépen kiállított naptár hagyta el a napokban a sajtót.

A 38 év óta fennálló Fischer J. cég Budapest. Nád or-u 31/33. Zsák- és ponyvagásra. Ponyvaköcsönzője, a legjobban ajánlható.

Pénzügyi hírek.

A keresztény magyarság nagybankja, a Magyar Nemzeti Gazdasági Bank R.T. megkezdte az egész ország területére hitelező szervezetének a megalakítását.

A bank programjának megfelelően a gazdasági élet minden ágában résztvevő tőkéjével és már eddig is számos ipari és kereskedelmi vállalat létrejöttét tevékenykedik.

E sokoldalú működés mellett állandóan folyik a tőkegyűjtés munkája is és örömezően szaporodik a bank betétszámlája is.

A Magyar Nemzeti Gazdasági Bank R.T. részvényei még rövid ideig jegyezhetők 105 koronás árral a bank ideiglenes helyiségeiben.

NYILTTÉR.

E rovatban foglalkoztunk nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Vadászcipők. Készen, valamint méret szerint nagy választékban GERŐ ADOLF FIA cégénél, BUDAPEST, IV. KOSSUTH-LAJOS-UTCA 4.

ERDÉLYI MÁRK gözeke bérszántási vállalata. VÁLLAL: bérszántást, őszi kultivátorozást és rigolirozást.

PALINKAFÜZŐÜSTÖK. Iekvárfűző- és mosóüstök, vörösrézből, továbbá szőlő-zuzók és sajtolók.

„Derma” Vegyszertár Gyár R.T. Ujpest, Iroda: Budapest, V. Béla-u. 6. Műgyógyászati szertár a legjobbak, eddig forgalomban vannak.

Tengerit, zabot, biborherét és mindennemű mezőgazdasági terményt veszünk és eladunk.

LEGUJABB SZAKMŰVEK! A háziállatok fertőző betegségei. 157 képpel és három színes melléklettel.

Állattenyésztésünk fejlődésének fő feltételei. Javaslatok takarmánytermelésünk javítására.

Baromfitenyésztési tanácsadó. 50 szövegábrával és több melléklettel.

A méhtenyésztés vezérfonala. 100 szövegábrával.

MAGYAR KÖNYVKERESKEDELEM. című kereskedelempolitikai lapot olvasnia kell, mert a magyar társadalom fontos érdeke, hogy a gazdasági életet megismerje és praktikus irányban orientáldódjék.

LEGKÖZELEBB MEGJELNIK. Dr. Eber Ernő m. kir. gazd. tanácsos, a Sopronmegyei Gazd. Egyesület igazgatója.

Központi szeszfűzdeberendezéseket, pálinkafűzőüstöket és vörösrézüstöket.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Gabona. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaszitványának jelentése.) Buza, rozs- és kétszeresterményekben sárga korot, miután az új termésrendelet értelmében csak gabonaművek zár alá vettek.

Vetőmagvak.

Table with 2 columns: Seed type and price. Includes entries like Lóheremag, Lucernamag, Viktóriaborsó, Ösziborsó, Tavaszbükköny, Szőzsbükköny, Muharmag, Lenmag, Pohánka, Mák, Cirokmag, Napraforgó, Kendermag.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tájékoztatója) Széna- és szalmabéna, nagyobb mennyiségben, pesti piacon megvásárolható.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tájékoztatója) A felfújás gázolajjal, emelkedtek a magyar és társasági bivalyok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tájékoztatója) A hétfői pogácsa mellett emelkedtek a magyar és társasági bivalyok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tájékoztatója) Felhajtás gázolajjal, emelkedtek a magyar és társasági bivalyok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tájékoztatója) Jóbb minőségű kocsik, szalmabéna, igás kocsik, alarendelt ruha, vágó, parasztlóvak.

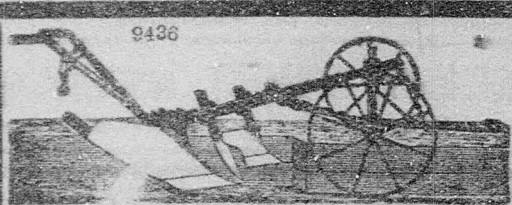
D MAGYAR B U. VII., BAROSS-UTCA. Telefon: József

ÉBER ERNŐ, TOEPLER OTTÓ és TÁRSAI, gazdasági üzem- és iparfejlesztővállalat,

VÁLLALJA gazdaságok berendezését és vezetését,
TERVEZ és végrehajt gazdaságtechnikai munkákat,
TÁMOGAT és kezdeményez termelőtelepeket, mezőgazdasági és erdei iparüzemeket
MEGSZERZI a birtokok, erdei gazdaságok, szőlészetek anyag- és iparcségek-szükségletét,

ÉRTÉKESíti a mezőgazdasági, erdészeti és szőlészeti terményeket,
KIDOLGOZZA és végzi a földbirtok-reformmal kapcsolatos birtokrendezési és parcellázási munkákat,
SZAKVÉLEMÉNYT ad agrárjogi, adóügyi és üzemi kérdésekben,
ELJÁR a gazdák mindenféle ügyében minisztériumoknál, központoknál és hatóságoknál.

Telefonszám: 97-89.
Távírárcím: F E R A K

Valódi SACK-féle egy- és több-barázdás EKÉK, boronák, valódi Westfalia műtrágyaszórógépek, legjobban bevált szalmakötélfonógépek és mindenféle alkatrészek a gyárból megérkeztek és mérsékelt áron kaphatók:

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépraktárban, Budapest, V., Vilmos-császár-ut 52. sz.

A „Marcalvölgyi Vízitársulat” igazgató-mérnöki állására

1921. április elsejétől leendő betöltésére pályázat hirdettetik. A lakás, fűtés, világítással és készpénzfizetéssel, napidíjjakkal javadalmazott állásra okleveles mérnökök, fizetési igényeik megjelölésével adják be kérvényeiket, bizonyítványmásokkal együtt, főtisztelendő Mesterházy Imre szentenedekrendi áldozár, társulati alelnök urhoz címezve. **Celldömökre,** f. é. december 31-ig.

BIBÓ KÁLMÁN

Gabonakereskedelmi Részvénytársaság
Budapest, V. kerület, Szabadság-tér 14. szám.

Telefon: 107-23, 131-60.
Sürgönyeim: BIBÓKÁL BUDAPEST
Fiókok: Énying, Szilasbálhás, Deveser,
Zircz, Kaposvár, Debreczen, Berettyó-
ujfalu, Békéscsaba.

Szállítunk és veszünk mindenféle terményeket, magvakat és takarmánycikkeket.

Eredeti STOCK motoreke

raktárról azonnal szállítható.

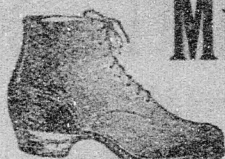
Gazdaságberendező és Motoreke R.-T.
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 45. sz.

GAZDASÁGI NYOMTATVÁNYOKBÓL

árjegyzéket küld a „PÁTRIA” nyomda r.-t. nyomtatványkezelői osztálya, BUDAPEST, IX. kerület, Üllői-ut 26. szám (Köztelek).

Veszek takarmányrépát, kölest, diót, mákot, babot, köleskását, cirokmagot, burgonyát, csüves tengerit és egyéb terményeket
Fleischman Ármin, Budapest, V., Sziget-utca 38. sz. (Paintinás.) Telefon: 133-65.

Munkáscipő

barna tehenbőrből, bőrsarok, bőrkéreg, erős bértalppal. Mindenféle cipőárak elismert jó minőségben.

Postai szállítás utánvétellel.
ARDÓ JÓZSEF (SCHÖNFELD) munkásbakancsraktár,
Budapest, Vilmos-császár-ut 43. 9301a

**Ekék
Boronák
Szecskavágók
Répavágók
Morzsolók
Vetőgépek**

**Motorok
Motorekék
Szívógázgenerátorok
Gseplőkészletek
Malomberendezések
Daralók**

Előrangú kivitelben, jutányos áron kaphatók.

DÉNES B. Részvénytársaság, BUDAPEST, VI. kerület, Vilmos-császár-ut 61. sz.

Az erdő- és fátügyek orsz. kormánybiztosának 6410/1920. K. B. sz. rendelete a november hó 30-án készletben levő tűzifamennyiségeknek a Magyarországi Faértékesítő Hivatalhoz és az illetékes kir. erdőfelügyelőségekhez leendő bejelentése tárgyában.

A fatermelés mikénti állásáról az ország faszükséglete ellátásának szolgálatában a már rendelkezésre álló készletek mellett is ezáltal meggyőződést óhajtván szerezni, felhívom az összes fatermelő üzemet, uradalmakat, birtokosokat, hogy 1920. évi november hó 30-án a kitermelve levő összes tűzifamennyiséget a Magyarországi Faértékesítő Hivatalnak és az illetékes kir. erdőfelügyelőségeknek jelentésük be.

A bejelentést nem a negyedévi készletbejelentések alkalmával használni szokott „Bejelentő lap” nyomtatványokon, hanem csak levélben kell eszközölni.

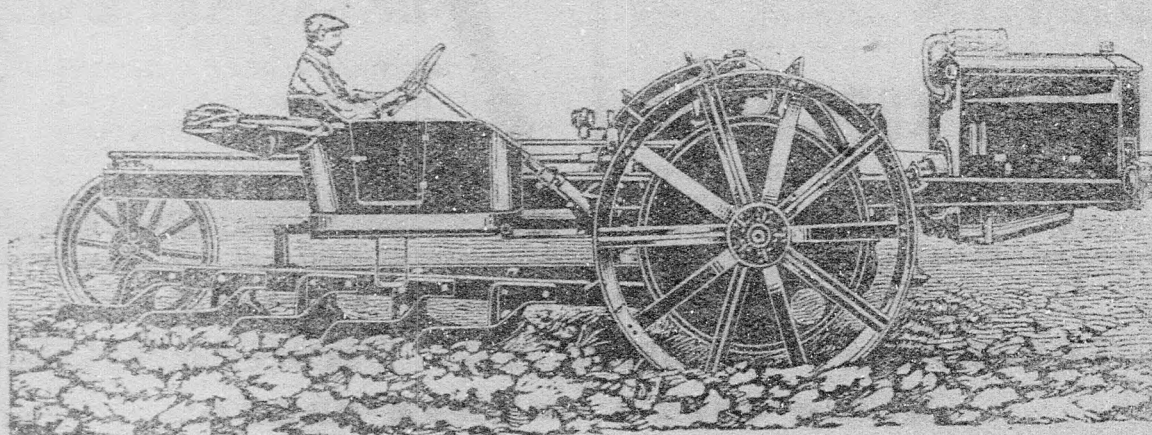
Be kell jelenteni a készlettulajdonos nevét és pontos címét, továbbá, hogy a készlet mely község határában fekszik, a bejelentett készlet kemény, vagy lágy fenyőtűzifa-e, valamint azt is hogy a bejelentés napján mely vasúti állomáson mennyi tűzifa tárol.

Figyelemztetem a készlettulajdonosokat, hogy ez a bejelentés a rendes övnyedvi bejelentés kötelezettsége alól senkit nem ment fel s a készleteket, valamint az azokban beállott változásokat az előírt „Bejelentő lap” és „Forgalmi jegyzék” nyomtatványokon 1921. évi január hó 1-én az eddig megkövetelt módon az éri be kell jelenteni.

Aki a jelen rendelet rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy megszegésénél vagy kijátsszásánál közreműködik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és (6) hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 (kettőezer) koronáig terjedhető pénzüntetéssel büntetendő.

Budapest, 1920. november hó 16. **Kaán Károly** s. k.
az Erdő- és Fátügyek Országos Kormánybiztos

Zavartalan, biztos szántást a 40 HP. „RÁBA” motorekével érünk el.

Benzin bőségesen és maximális áron áll rendelkezésre. Szerkezete és anyaga közismerten elsőrendű. Súlyja alig 4000 kg.

Ára nem is félannyi, mint a külföldről importált motorekének. A „Rába” motoreke tehát nemcsak a legjobb szántógép, hanem egyúttal a leghálásabb tőkebefektetés.

Ismeretessel, ajánlattal és referenciákkal készséggel szolgál

Fehér Miklós Gépgyár R.-T.
Budapest, V. ker., Váci-ut 80.

ORSZÁGOS ÁLLATFORGALMI ÉS BIZOMÁNYI RÉSZVÉNY-TÁRS.

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 28. SZÁM.

TELEFON: József 35-61. és József 15-20. Sürgönyeim: ORÁL BUDAPEST.

Vásárolj! jármosökröket, tinókat, üszöket, teheneket, és szállít! hízalni való marhákat és tenyészjuhokat.

Vásárolj! mindenféle vágómarhát, sertést, juhot és bárányt. Bizományi értékesítésre elfogadj: marhákat, sertéseket és juhokat, bárányokat, valamint borjúkat élő és leölt állapotban.

HÜLDEMÉNYEK CIMZÉSE:

Élő marhák és juhok: BUDAPEST-FERENCVÁROS Marhavásártér.

Élő sertések: BUDAPEST-FERENCVÁROS Sertés vásár.

Ölött árak: BUDAPEST, KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK.

Pénzelölget kedvező feltételek mellett nyújtunk.

Meghívásra szakértőket és meghatalmazottakat küldünk.

Állati keresők

Gazd. alkalmazottak

Főgépész vagy jobb gépezési... 4795

Főkereszt... 4711

Szakvizsgázott... 4707

Gépész... 4750

Szülőgazdaság... 4729

Kertész... 4749

Gépész... 4797

Erdőőr... 4795

Gépész... 4779

Motorképregépész... 4795

Kertész... 4745

Vadőr... 4745

Ispani... 4750

Vizsgázott... 4745

Menekült... 4795

Uradalmak... 4795

Gépész... 4810

Budapesti... 4810

Idősebb... 4815

Molnár... 4815

Géplakatos... 4817

Urasági... 4817

Irodai... 4817

Házvezető... 4817

Házvezető... 4817

Menekült... 4789

Kertész... 4836

Kertész... 4836

Uradalmi... 4843

Házvezető... 4836

Állatok

Angol... 4824

Hizlálásra... 4825

200... 4825

3... 4825

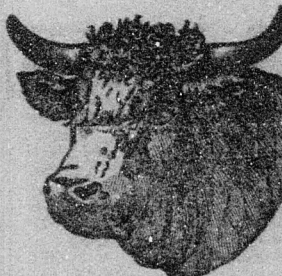
Benedicty... 4825

Amerikai... 4825

Weber... 4825

Megvételre... 4825

Eladó... 4825

VESZ és ELAD prima fehér, bastard és pirostarka

jármosökröket,

továbbá mindenféle tenyész- és növendékjűszágot, sertést, juhot s b., a mindenkor napi árban

GYENESEY GÁBOR törv. bej. termény-, állat- és élelmiszernagykereskedő

BUDAPEST, 9237

Károly-körút 3. földemlet 2.

Telefon: József 110-11.

Sürgönyeim: „Éltető”.

Vadász... 4822

Vizslakölykök... 4822

Legelőrendű... 4822

teheneket, frisse borjakokat, hasasokat s tenyészbikákat

Flaschner S. Sándor... 4822

Isztállók... 4822

Eisbrendű... 4822

bonyhádi TEHENEKET

FUCHS LAJOS... 4822

Dukász és Fiai, Nagykanizsa.

jármosökröket, üszöket

és tinókat.

Sürgönyeim: Dukász marha-kereskedő, Nagykanizsa.

Telefon: 345. 9291

Sertésmiskarolást,

esőső- és bikaharóást az ország bármely részében

Erkölcsei felelősségem teljes tudatában figyelembe ajánlom

Erkölcsei felelősségem teljes tudatában figyelembe ajánlom

Erkölcsei felelősségem teljes tudatában figyelembe ajánlom

növendékökr

és üszőborjakat,

ugyisint legprimább lelkűti való és jármosökreit

legutányosabb árakon ajánlanak

KLEIN TESTVEREK kereskedők, CELLBÖNK. Interurban telefonszám: 10.

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Minden gazda a Körtökei Orosz Kézművesi Társaság... 4822

Számtalan elismerőlevél állami intézetektől, szövetkezetektől és uradalmaktól. Kérje képes árjegyzékünket, melyet díjmentesen küldünk!

Uradalmaknak, gazdáknak, szövetkezeteknek, bányáknak,

beszerzési csoportoknak legmegbízhatóbb minőségű

munkástakancsokat, tisztviselő-cipőket és finom női cipőőrukat

nagybani árak mellett szállít az évek óta megbízhatónak elismert

MÜLLER L. K. és TÁRSA cég BUDAPEST, IV., Károly-körút 4., I. emelet.

MÜLLER L. K. és TÁRSA cég BUDAPEST, IV., Károly-körút 4., I. emelet.

MÜLLER L. K. és TÁRSA cég BUDAPEST, IV., Károly-körút 4., I. emelet.

MÜLLER L. K. és TÁRSA cég BUDAPEST, IV., Károly-körút 4., I. emelet.

MÜLLER L. K. és TÁRSA cég BUDAPEST, IV., Károly-körút 4., I. emelet.

MÜLLER L. K. és TÁRSA cég BUDAPEST, IV., Károly-körút 4., I. emelet.

MÜLLER L. K. és TÁRSA cég BUDAPEST, IV., Károly-körút 4., I. emelet.

MÜLLER L. K. és TÁRSA cég BUDAPEST, IV., Károly-körút 4., I. emelet.

KISIRIDETÉSEK... 50% e

Földbirtokos

Díjmentesen... 50% e

A Magyar... 50% e

Egyesület... 50% e

Üllői-ut... 50% e

Állati köz... 50% e

bol gazdas... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

szob... 50% e

Gőzekék,

ASTRA GÁZEKÉK, LAKÓKOCSIK, SODRONYKÖTELEK
azonnal szállíthatók.
MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRŐGYÖKSÉGE
BUDAPEST, VILMOS-CSÁSZÁR-UT 32.

LŐSZERSZÁM prima borból,
IGÁS és JUKKER nagy raktára.
GÁL MIHÁLY szíjgyártó, Budapest, VI., Lázár-u. 16. (Operaház mögött)
Havadar LŐSZERSZÁM ára 500 koronától 1700 koronáig.

**TEJESKANNA-
PLOMBÁK
ÉS FOGOK**
UJÁGH ÁRPAD
BUDAPEST, I. ÁTYÓ-UT 24.
TELEFON: JÓZSEF 95-25.

UJ AUDI automobilonok
PNEUMATIKOK, levehető Conti-ABRONCSOK,
REIMAN GYULA
TELEFON: 141-03.
148-77.
Garage 77-70. BUDAPEST, V., Vörösmarty-tér 3. sz.

Tenyészkanok 2/3 éves mangalicák eladóak
a Nagyrécsai Uradalomban.
Zala megye, vasútállomás: Nagykanizsa. 9510

SZÁMITÓ GAZDA mindenféle gabonát, szemes és csövestengerit csak eredeti
LANZ darálógéppel } őrlés és
órlógéppel } darálás
lisztelőmalommal }
Ajánlattal szolgál a vezérképviselet:
HAHN ARTHUR és TÁRSAI, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

Olesón szánthat „STOCK” és hasonló gyártmányú motoros ekéjével, gázfejlesztőkészülékkel
ha az általunk gyártott szabadalmazott szántógépjét felszerelteti, melynek üzembiztonságáért szavatosságot vállalunk. Ugyanazon feltételek és egyenlő mennyiségű szántás mellett az üzemköltség-nél, a benzinnel való szántással szemben **85%-ot** takarít meg.
1 hold (1200 □-al) szántásához szükséges: Kezelő, konfanyag stb. ugye-
minimálisan 12 kg. benzint K 55-... K 660-... annyi szükséges, mint a benzinnel való szántáshoz.
ezzel szemben gázfejlesztőkészülékkel: faszén, maximum 20 kg. a K 5-... K 100-... Saját érdekében kérjen árajánlatot!
holdankénti megtakarítás tehát K 560-...
„FRIED”-féle gépgyár és vasöntőde, MISKOLC.

IRISMŰVEK Magy. Közp. Műszaki Iroda
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 21.
TELEFON: 97-62. Sürgőnycim: IRISMŰVEK

Szalmát tarasít és őszit keresünk mintegy 10-12 vagon mennyiségben, nógrádmegyei gazdaságunk részére. Ajánlatok: Magyar Acélfaragó r.t., Budapest, VI., Váci-ut 95. sz. alá intézendők. 9508

Specialitásként szállít azonnal:
4- és 3-vasú
Herkules motorekét
A modern technika legtekélyesebb alkotása.
**Szánt
Arat
Csépel
Vontat**
Könnyű, egyszerű kezelés, nagy teljesítmény, minimális üzemköltség.
Elsőrendű referenciák. Legmesszebbmenő jótállás.
!! Képes ismertető árajánlat ingyen és bérmentve !!

CEMENTIPARI GEPEKET.
Betontégla, cementtörcserp, üreges betonblokkok, cement- és mozaiklapok, kutyűrök, betonsövek, itatóvályuk, kerítésoszlopok és egyéb építőanyagok előállítására - gyárt és teljes homokértékesítő telepeket és aszbeszpalagáryakat borendez:
SZÁNTÓ és **BECK** mérnök speciális gépgyára
Budapest, X., Gyömrői-ut 76-78. sz.
Vilamos Kispeszt, Biehn-gyári megálló. 9336 Telefon: József 50-88, 90-34, 40-26.
Árlapok, költségvetések díjmentesen!

GŐZEKÉKET különféle nagyságban azonnal szállít.
TARTALÉKALKATRÉSZEK és **KÖTELEK**
raktáron vannak.
Díjmentes felvilágosítással készségeel szolgál:
KEMNA J. GŐZEKEGYÁR
IGAZGATÓSÁGA, 9471
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 51.

NEMES LÁSZLÓ VESZ mindenféle szabadterményeket, gazdasági magvakat — köles, hajdina, mák, dió, bab, borsó, lenese, árpa, tengeri, — takarmányneműeket.
TERMÉNY- ÉS VETŐMAGNAGYKERESKEDÉSE,
BUDAPEST, V., UJPESTI-RAKART 2. SZ.
(Marekthid. P. István-házak.) 9478 TELEFON-SZÁM: 166-10. Mintázott árajánlatokat kérek. Sürgőnycim: NEMESTERMÉNY.

„PÁTRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)

XXX.
AZ
AZ ÖR
Az állat
osztály gy
állatgyógyás
Visszása
Heremag
A létegy
Az ojtó
A szikes
Uj rende
A gazda
Jóváidél.
A Nyuk
1920. évi
Vegey
Időjárás.
Tözsde.
AZ C
Az állat
üg
Jelen va
Békessy Jen
Ernö, Born
Elek Ernő, B
Heggyéi Zolt
Károlyi Re
Köess János
Minariti Ján
bach Béla, B
Skóla Ferenc
János, Szécs
Szigeti Pál,
Vágó Viktor
Winkler Ján
illetve egyes
leti tisztakar
Endre Btkár,
Murányi N
Konkoly Th
maradásukat
Szécsés B
és rámutat
tenyésztésre
ennek érdek
alapszabályo
nézve tesz j
egyhangilag
Ferenc dr. i
Megragad
gazdaközöns
rencet, az áll
állatorvosi f

Pará
fék,
beszerez
Mei sz